

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
Юридичний факультет
Кафедра конституційного, адміністративного та трудового права
Кафедри кримінального, цивільного та міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету
НУ «Запорізька політехніка»

проф. Юрій ФІЛЕЙ
«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

спеціальність 262 Правоохоронна діяльність
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Правоохоронна діяльність
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет юридичний факультет
(найменування інституту, факультету)

мова навчання українська

2023 рік

Робоча програма атестації

для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 Правоохоронна діяльність,
освітня програма (спеціалізація) Правоохоронна діяльність, 2023. § 2 с.
(назва освітньої програми (спеціалізації))

Розробники:

Буканов Г.М., професор кафедри конституційного, адміністративного та трудового права, д.н.з держ.упр., професор;

Купін А.П., доцент кафедри конституційного, адміністративного та трудового права, к.ю.н., доцент;

Леоненко М.І., професор кафедри кримінального, цивільного та міжнародного права, к. ю. н., професор;

Леоненко Т.Є., завідувач кафедри кримінального, цивільного та міжнародного права, д. ю. н., професор.

Максакова Р. М., завідувач кафедри конституційного, адміністративного та трудового права, д. ю. н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
конституційного, адміністративного та трудового права

Протокол від «30» серпня 2022 року № 2

Завідувач кафедри конституційного, адміністративного та трудового права
(найменування кафедри)

«30» серпня 2022 року _____ (Максакова Р. М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
кримінального, цивільного та міжнародного права

Протокол від «30» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри кримінального, цивільного та міжнародного права
(найменування кафедри)

«30» серпня 2023 року _____ (Леоненко Т.Є.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
(найменування факультету)

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

«31» серпня 2023 року Голова _____ (Філей Ю.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Буканов Г. М., 2023

© Купін А. П., 2023

© Леоненко М. І., 2023

© Леоненко Т. Є., 2023

© Максакова Р. М., 2023

© НУ «Запорізька політехніка», 2023

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма атестаційного екзамену укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 Цивільна безпека, затвердженої наказом по університету від 31. 08. 2022 р. № 260, і стандарту вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 Цивільна безпека для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного у дію наказом Міністерства освіти і науки України від від 30 квітня 2020 р. № 578 (з наступними змінами). Атестація здобувачів ступеня вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні спеціальності 262 Правоохоронна діяльність галузі знань 26 — Цивільна безпека у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (Атестації) проводиться на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 497 «Про перелік спеціальностей, за якими атестація здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту».

Предметом атестаційного екзамену є система знань про законодавство України, що регламентує діяльність правоохоронних органів; міжнародні та національні стандарти забезпечення прав і свобод людини, правопорядку; принципи взаємодії з населенням на засадах партнерства; основи протидії корупції; порядок та підстави застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних; здійснення оперативно-розшукової діяльності, протидія діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань, організованих злочинних груп, протидія нелегальній міграції, боротьба з тероризмом, реалізація державної політики у сфері кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та інформації.

Метою атестаційного екзамену є визначення рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до належного виконання професійних завдань, пов'язаних з набуттям здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері правозастосування і правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Підготовка до атестаційного екзамену дозволяє здобувачам вищої освіти узагальнити та систематизувати знання, здобуті під час навчання, і довести свою готовність самостійно виконувати професійні завдання, пов'язані з вирішенням складних задач і проблем у сфері правоохоронної діяльності.

Програма атестаційного екзамену орієнтована на надання методичної допомоги випускникам у підготовці до нього. Програма атестаційного екзамену відповідає змістовній тематиці комплексу дисциплін:

1. *Адміністративне право.*
2. *Адміністративний процес.*
3. *Кримінальне право.*
4. *Кримінальний процес.*

Організація і проведення підсумкової атестації базуються на таких принципах:

- академічна добросесність;
- об'єктивність;
- прозорість і публічність;
- нетерпимість до корупційних та пов'язаних з корупцією діянь.

Підготовка та складання атестаційного екзамену забезпечує формування у здобувачів вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність», розробленою на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 Цивільна безпека для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, серед яких перебувають:

загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК2. Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

- СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.
- СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
- СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
- СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК7. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми.
- СК8. Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку.
- СК9. Здатність ефективно застосовувати сучасні техніку і технології захисту людини, матеріальних цінностей і суспільних відносин від проявів криміногенної обстановки та обґрунтовувати вибір засобів та систем захисту людини і суспільних відносин.
- СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.
- СК11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).
- СК12. Здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання.
- СК13. Здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.
- СК14. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних.
- СК15. Здатність до застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.
- СК16. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність надавати домедичну допомогу.
- СК17. Здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.
- СК18. Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.
- СК19. Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом.

СК20. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці.

Підготовка та складання атестаційного екзамену забезпечує **досягнення програмних результатів навчання**, визначених освітньо- професійною програмою «Правоохоронна діяльність», розробленою на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 Цивільна безпека для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме:

РН1. Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

РН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

РН5. Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

РН6. Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

РН7. Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН12. Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

РН13. Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

РН15. Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

PH16. Застосовувати заходи, спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального злочину чи адміністративного правопорушення.

PH17. Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національної безпеки держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку, тощо).

PH18. Застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

PH20. Підтримувати, встановлені на законодавчому рівні, умови дотримання дозвільної системи.

PH21. Організовувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.

PH22. Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

Атестаційний екзамен є обов'язковим.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ВИНЕСЕНИХ НА АТЕСТАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ

2.1. Мета та завдання навчальних дисциплін, винесених на підсумкову атестацію

Навчальні дисципліни «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Кримінальне право» та «Кримінальний процес» ставлять за мету підготовку висококваліфікованих спеціалістів, які володіють основами теоретичних знань і практичними навичками їх застосування у професійній діяльності.

Вивчення зазначених навчальних дисциплін є складовою частиною загального завдання з підготовки кваліфікованих фахівців правоохоронних органів.

Метою вивчення навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Кримінальне право» та «Кримінальний процес» є усвідомлення студентами та слухачами змісту адміністративного та кримінального законодавства України, набуття практичних навичок їх застосування, засвоєння науково-теоретичних положень у цих галузях права та їх науки необхідна передумова успішної роботи в судах, прокуратурі, органах досудового розслідування та адвокатури.

Навчальні дисципліни передбачають ознайомлення з поняттям та предметом курсів «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Кримінальне право» та «Кримінальний процес», історією розвитку адміністративного та кримінального права України, правовим регулюванням застосування різних видів державного примусу і застосуванням заходів виховного впливу.

Професійне значення навчання полягає в глибокому засвоєнні та розумінні суті адміністративно-правової та кримінально-правової політики, адміністративного та кримінального законодавства України та вірному їх застосуванні при виконанні службових обов'язків.

Виховне значення навчання знаходить свій прояв у формуванні зрілості, високих професійних якостей персоналу правоохоронних органів, виховання глибокої поваги до закону, почуття справедливості, самовідданого та безкорисливого служіння своєму народу.

Вивчення навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Кримінальне право» та «Кримінальний процес» є складовою частиною загального завдання з підготовки кваліфікованих фахівців правоохоронних органів України.

2.2. Інформаційний обсяг навчальних дисциплін, що винесені на Атестацію

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Змістовий модуль 1. Поняття та загальна характеристика адміністративного права. Місце адміністративного права в правовій системі держави

Тема 1. Поняття адміністративного права та його місце в системі права України.

Полягає у тому, що адміністративне право є однією з найактуальніших галузей права в країнах сучасного світу, оскільки регулює найбільш важливі суспільні відносини, пов'язані з основами публічного адміністрування, правовим захистом прав і свобод людини. Вміти основні наукові підходи до розуміння поняття адміністративне право як галузі права, науки та навчальної дисципліни, місце адміністративного права в системі права України, його роль та значення, предмет адміністративного права та методи адміністративно-правового регулювання публічних відносин, систему адміністративного права, основні адміністративно-правові інститути, принципи адміністративного права, основні положення адміністративного права зарубіжних країн.

Тема 2. Поняття, загальна характеристика і види адміністративних правопорушень проти основ національної безпеки України.

Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Полягає у тому, що при вивченні механізму адміністративно-правового регулювання формується уявлення про функціональні його складові, уявлення про структуру та види адміністративно-правових норм, реалізацію адміністративно-правових норм. Знати механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, його структуру, стадії. Вміти відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність та зміст механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій.

Тема 3. Суб'єкти адміністративного права: поняття, ознаки, види.

Полягає у тому, що при вивченні суб'єктів адміністративного права опановується їх склад, особливості їх адміністративно-правового статусу, сучасні погляди щодо їх класифікації. Знати систему суб'єктів адміністративного права, відмежовувати суб'єктів права від суб'єктів адміністративно-правових відносин, основні ознаки суб'єктів, систему суб'єктів адміністративного права, їх специфічні ознаки, характеристики; Вміти відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність та зміст характеристики суб'єктів адміністративного права, використовувати засвоєні знання, переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів.

Тема 4. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.

Дана тема є актуальною для з'ясування сутності провадження в справах про адміністративні правопорушення та його учасників. Закріплення знань та застосування в практичних підрозділах вміння визначити поняття, завдання та принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Особи, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративні

правопорушення, їх основні права та обов'язки. Порядок, мета та підстави адміністративного затримання та доставлення правопорушника.

Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Поняття доказів та їх оцінка при здійсненні провадження у справах про адміністративні правопорушення. Порядок складання та зміст протоколу про адміністративне правопорушення. Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення. Оскарження і опротестування постанови в справі про адміністративне правопорушення. Суть, мета, порядок організації адміністративно-юрисдикційної діяльності. Поняття та ознаки адміністративно-юрисдикційної діяльності ОВС. Види адміністративних стягнень, які накладаються органами внутрішніх справ. Поняття, завдання та принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Особи, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення, їх основні права та обов'язки. Порядок, мета та підстави адміністративного затримання та доставлення правопорушника.

Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Поняття доказів та їх оцінка при здійсненні провадження у справах про адміністративні правопорушення. Порядок складання та зміст протоколу про адміністративне правопорушення. Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення.

Тема 5. Адміністративний примус. Адміністративна відповідальність.

Дана тема є актуальною, так як дає змогу з'ясувати поняття та ознаки адміністративного примусу, характеристику заходів адміністративного примусу. Знати систему адміністративно-примусових заходів, що використовуються у діяльності публічної адміністрації, підстави та порядок застосування заходів адміністративного примусу. Вміти відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність та зміст адміністративно-примусових заходів, використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів.

Тема 6. Поняття та види адміністративних стягнень.

Дана тема є актуальною для з'ясування поняття та ознак адміністративного стягнення. Закріплення знань та застосування в практичних підрозділах вміння визначити поняття та види адміністративних стягнень. Характеристика адміністративних стягнень. Заходи впливу що застосовуються до неповнолітніх. Загальні правила застосування стягнення за адміністративне правопорушення. Покладення обов'язку відшкодувати заподіяну адміністративним правопорушенням шкоду. Адміністративні стягнення застосування яких передбачається Проектом Кодексу про адміністративні проступки. Обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення. Адміністративні стягнення, що можуть застосовуватись до працівників поліції.

Тема 7. Забезпечення законності в публічному адмініструванні.

Дана тема є актуальною, так як дає змогу опанувати сучасні погляди щодо розуміння законності та основних механізмів її забезпечення. Знати сучасний

стан та перспективи механізму забезпечення законності та дисципліни у сфері публічного управління, способи забезпечення законності та дисципліни, гарантії їх реалізації; Вміти відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність та зміст механізму забезпечення законності у сфері публічного управління, використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій.

Змістовий модуль 2. Адміністративні правопорушення у сфері службової діяльності, здоров'я населення, проти особистих прав і свобод людини і громадянина, громадської безпеки, безпеки руху та експлуатації транспорту, правосуддя, громадського порядку та моральності

Тема 8. Адміністративна відповідальність за правопорушення в сфері обігу наркотиків.

Дана тема є актуальною для з'ясування окремих видів адміністративних правопорушень та особливостей провадження в таких справах в сфері протидії незаконному обігу наркотиків. Закріплення знань загальної характеристика наркотичних засобів та психотропних речовин як предметів адміністративних правопорушень. Юридична характеристика адміністративних проступків, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Види наркотичних засобів та психотропних речовин як предметів адміністративних правопорушень. Родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Особи, що мають право складати протоколи за правопорушення, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Особи, що мають право розглядати справи про правопорушення, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Стягнення, що накладаються за правопорушення, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Особливості застосування адміністративних стягнень за вчинення правопорушень, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

Тема 9. Адміністративні правопорушення на транспорті.

Дана тема є актуальною для з'ясування окремих видів адміністративних правопорушень та особливостей провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері транспорту. Закріплення знань та вміння кваліфікувати окремі правопорушення за чинними адміністративно-деліктним законодавством. Загальна характеристика та види правопорушень на транспорті Родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень на транспорті. Особи, що мають право складати протоколи за правопорушення на транспорті. Особи, що мають право розглядати справи про правопорушення на транспорті. Стягнення, що накладаються за правопорушення на транспорті. Запобігання адміністративним правопорушенням на транспорті. Заходи забезпечення провадження у провадженні щодо адміністративних правопорушень на транспорті.

Тема 10. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

Дана тема є актуальною для окремих видів адміністративних правопорушень та особливостей провадження в таких справах. Закріплення знань щодо загальної характеристики та видів правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку Родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Особи, які мають право складати протоколи за правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Особи, які мають право розглядати справи про правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Стягнення, які накладаються за правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Запобігання адміністративним правопорушенням, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

Тема 11. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Дана тема є актуальною для окремих видів адміністративних правопорушень та особливостей провадження в таких справах. Закріплення знань щодо загальної характеристики та видів правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління Родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень що посягають на встановлений порядок управління. Особи, які мають право Загальна характеристика та види правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління складати протоколи за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління. Особи, які мають право розглядати справи про правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління. Стягнення, які накладаються за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління. Запобігання адміністративним правопорушенням, що посягають на встановлений порядок управління.

Тема 12. Адміністративна відповідальність за корупційні діяння.

Дана тема є актуальною для з'ясування окремих видів адміністративних правопорушень та особливостей провадження в справах про адміністративні корупційних правопорушення та особливостей провадження в таких справах. Закріплення знань та застосування в практичних підрозділах вміння охарактеризувати адміністративно карані корупційні правопорушення. Поняття корупції та адміністративних корупційних правопорушень. Характеристика окремих видів адміністративних корупційних правопорушень. Адміністративне провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення. Суб'єкти адміністративних корупційних правопорушень. Складення адміністративних процесуальних документів. Стягнення, що застосовуються за вчинення адміністративних корупційних правопорушень.

Тема 13. Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері.

Дана тема є актуальною, так як дає змогу не тільки прослідкувати за системою правоохоронних органів, їх структурою, нормативним регулюванням та проблемами функціонування та реформування з урахуванням європейського

вектору розвитку держави. Знати сучасний стан та перспективи розвитку системи публічного адміністрування в Україні, суб'єктів публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері, галузі внутрішніх справ, повноваження органів внутрішніх справ. Вміти відтворювати основні поняття та категорії, що механізм публічного адміністрування в галузі внутрішніх справ, переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів.

Тема 14. Юридичні акти управління.

Поняття адміністративного акту (юридичного акту управління). Ознаки адміністративного акту. Походження, особливості та юридичне значення правових актів управління. Види актів виконавчої влади. Відмінність актів виконавчої влади від актів інших органів. Порядок підготовки, прийняття, вступу в силу адміністративних актів. Вимоги, що висувуються до юридичних актів управління. Наслідки прийняття незаконних актів управління. Дефектні акти управління та їх види. Зміна, припинення та відміна дії адміністративних актів.

Тема 15. Законність та дисципліна у сфері виконавчої влади.

Законність як принцип діяльності виконавчої влади. Поняття, сутність, мета і значення законності. Поняття та характеристика способів забезпечення законності в діяльності виконавчої влади. Форми контролю та нагляду, відмінність між ними. Поняття, завдання і види контролю. Державний контроль та його види. Президентський контроль. Контроль органів законодавчої влади. Контроль органів виконавчої влади загальної компетенції. Особливості і значення судового контролю за діяльністю виконавчої влади. Прямий і непрямий судовий контроль. Контроль Конституційного Суду України. Контроль органів державної податкової служби. Загальний нагляд прокуратури.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

Змістовний модуль 1 «Вступ до адміністративного процесу України»

Тема № 1 «Історія адміністративного процесу України»

Адміністративне судочинство на Українських землях доби Російської та Австро-Угорської імперій. Адміністративне судочинство часів формування Української державності. Адміністративне судочинство України часів її перебування у складі СРСР. Новітнє адміністративне судочинство України. Виникнення адміністративної юстиції та її взаємозв'язок із камералістикою (камеральними науками), поліцейським правом, адміністративним правом, адміністративним процесом.

Основні історичні періоди існування адміністративного процесу України. Адміністративний процес, адміністративна юстиція доби Російської імперії. Адміністративний процес, адміністративна юстиція часів визвольних змагань (1917–1922 р.р.). Адміністративний процес, адміністративна юстицію України за часів її перебування у складі СРСР (1920–1990 р.р.). Адміністративний процес, адміністративна юстицію незалежної України.

Тема № 2 «Сутність й основні положення адміністративного процесу»

Співвідношення адміністративного судочинства та адміністративного процесу. Сучасна концепція адміністративного процесу. Правове регулювання адміністративного процесу в Україні. Загальна характеристика Кодексу адміністративного судочинства України. Сутність й зміст адміністративного процесу. Основні поняття та категорії адміністративного процесу.

Тема № 3 «Принципи адміністративного процесу»

Поняття, класифікація, значення та правове регулювання принципів адміністративного процесу. Конституційні принципи адміністративного процесу. Галузеві принципи адміністративного процесу. Міжгалузеві принципи адміністративного процесу.

Тема № 4 «Стадії й провадження адміністративного процесу»

Адміністративний процес як різновид юридичного процесу. Провадження у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень. Провадження у справах, пов'язаних із виборчим процесом чи процесом референдуму. Провадження у справах за зверненнями суб'єкта владних повноважень у випадках, встановлених законом.

Суб'єкти спірних правовідносин. Зміст спірних правовідносин; Об'єкт спірних правовідносин. Обов'язкові (конститутивні) стадії адміністративного процесу Необов'язкові (факультативні) стадії адміністративного процесу.

Стадії адміністративного процесу: поняття, види характеристика. Порушення адміністративної справи в адміністративному суді (звернення до адміністративного суду та відкриття провадження в адміністративній справі). Підготовка адміністративної справи до судового розгляду (підготовче провадження). Судовий розгляд адміністративної справи.

Провадження адміністративного процесу: поняття, види характеристика. Провадження у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень. Провадження у справах між суб'єктами владних повноважень. Провадження у справах за зверненнями суб'єкта владних повноважень у випадках, встановлених законом. Провадження у справах, пов'язаних із виборчим процесом чи процесом референдуму.

Тема № 5 «Учасники адміністративного процесу»

Функціональні види діяльності держави. Законотворення, виконання законів, правосуддя. Провідні учасники адміністративного процесу. Поняття сторін у теорії юридичного процесу

Поняття й класифікація учасників адміністративного процесу. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність учасників адміністративного процесу. Особи, які беруть участь у адміністративній справі. Сторони в адміністративному процесі. Треті особи: види та особливості участі. Сутність процесуального представництва. Участь у справі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Інші учасники адміністративного процесу: класифікація повноваження й завдання.

Тема № 6 «Сторони в адміністративному процесі»

Матеріально-правовий інтерес. Процесуально-правовий інтерес. Правосуб'єктність учасників правовідносин, у тому числі і сторін. Правоздатність сторін адміністративного процесу. Адміністративна процесуальна дієздатність сторін адміністративного процесу.

Поняття, ознаки та правове регулювання участі сторін в адміністративному процесі. Позивач: поняття, ознаки. Відповідач: поняття, ознаки. Повноваження сторін. Сутність та види співучасті в адміністративному процесі. Повноваження співучасників. Процедура заміни в адміністративному процесі неналежної сторони. Поняття та сутність процесуального правонаступництва.

Тема № 7 «Треті особи в адміністративному процесі»

Типові риси та співвідношення третіх осіб із сторонами адміністративного процесу. Поняття, ознаки та види третіх осіб. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору. Треті особи, які не заявляють самостійні вимоги на предмет спору. Повноваження третіх осіб та процедура їх вступу (залучення) в адміністративний процес.

Тема № 8 «Представництво в адміністративному процесі. інші учасники адміністративного процесу»

Поняття, ознаки та види процесуального представництва. Повноваження процесуальних представників та їх документальне оформлення. Договірне представництво: сутність та особливості. Законне представництво: види та особливості. Участь у справі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Особи, які є іншими учасниками адміністративного процесу: їх класифікація та загальна характеристика. Внутрішні суб'єкти (працівники апарату адміністративного суду), які забезпечують здійснення адміністративного судочинства. Зовнішні суб'єкти (сторонні для адміністративного суду особи), які сприяють здійсненню адміністративного судочинства.

Змістовний модуль 2. «Організація та зміст адміністративного процесу»

Тема № 9 «Судові витрати в адміністративному процесі»

Поняття, види та правове регулювання судових витрат. Судовий збір: сутність, процедура сплати. Суб'єкти та об'єкти сплати судового збору. Поняття та склад витрат, пов'язаних з розглядом справи. Процесуальне оформлення та особливості розподілу судових витрат.

Тема № 10 «Строки в адміністративному процесі»

Процесуальні строки. Строки для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів. Інші строки для звернення до адміністративного суду.

Поняття, види та правове регулювання процесуальних строків. Загальний строк подання адміністративного позову. Спеціальні строки подання

адміністративного позову. Строки розгляду й вирішення адміністративних справ.

Тема № 11 «Заходи процесуального примусу в адміністративному процесі»

Державний примус. Форми державного примусу. Судовий примус. Адміністративний (позасудовий) примус. Процесуальний примус у адміністративному процесі.

Порушення учасниками адміністративної справи встановлених у суді правил. Протиправне перешкоджання здійсненню адміністративного судочинства. Заходи процесуального примусу: попередження; видалення із залу судового засідання; тимчасове вилучення доказів для дослідження судом; привід.

Поняття, ознаки та призначення заходів процесуального примусу. Підстави та процедура застосування попередження. Підстави та процедура видалення із залу судового засідання. Підстави та процедура тимчасового вилучення доказів для дослідження судом. Підстави та процедура здійснення приводу.

Тема № 12 «Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ»

Адміністративна юрисдикція. Підсудність адміністративних справ. Організація адміністративного судочинства. Поняття компетенції адміністративних судів.

Поняття, сутність та критерії юрисдикції адміністративних судів. Сутність підсудності адміністративних справ. Предметна підсудність адміністративних справ. Альтернативна підсудність адміністративних справ. Виняткова підсудність адміністративних справ. Територіальна підсудність адміністративних справ. Виняткова підсудність адміністративних справ. Інстанційна підсудність адміністративних справ. Підсудність кількох пов'язаних між собою вимог.

Тема № 13 «Позов в адміністративному процесі»

Адміністративний позов, як правова категорія. Сутність, ознаки, види позову. Позов, адміністративний позов, позовна заява: особливості співвідношення. Форма та зміст адміністративного позову. Вимоги, які пред'являються до позовної заяви. Наслідки недотримання форми, змісту позовної заяви.

Тема № 14 «Судовий розгляд адміністративної справи»

Розгляд і вирішення справ адміністративної юрисдикції адміністративними судами. Стадія розгляду і вирішення справ адміністративної юрисдикції. Проведення в суді першої інстанції. Типові ознаки, які характеризують судовий розгляд адміністративної справи. Підготовча частина стадії розгляду і вирішення справ адміністративної юрисдикції Розгляд справи по суті. Судові дебати. Ухвалення й проголошення судового рішення у справі

Призначення та загальна характеристика судового розгляду. Частина судового розгляду адміністративної справи. Вступна частина судового розгляду адміністративної справи. Вихід до нарадчої кімнати й ухвалення судового

рішення.

Тема № 15 «Судові рішення в адміністративному процесі»

Постанови й ухвали адміністративного суду. Судове рішення, яким суд вирішує спір по суті. Судове рішення, яким суд зупиняє чи закриває провадження у справі. Імперативна природа таких рішень Процесуальна форма вираження діяльності щодо застосування права. Акт правосуддя.

Судові рішення в адміністративному процесі. Постанова: поняття структура, види. Ухвала: поняття, структура, види. Вимоги, яким має відповідати рішення суду в адміністративній справі.

Тема № 16 «Оскарження і перегляд рішень адміністративних судів України»

Види оскарження й перегляду судових рішень. Зміст та призначення апеляційного провадження. Зміст та призначення касаційного провадження. Перегляд судових рішень Верховним Судом України. Провадження за нововиявленими обставинами.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Змістовий модуль 1. Загальні положення кримінального права.

Тема 1. Поняття кримінального права

Поняття кримінального права. Поняття кримінального права як самостійної галузі права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Предмет кримінального права. Метод кримінального права. Джерела кримінального права. Принципи кримінального права. Загально-правові принципи. Галузеві (спеціальні) принципи кримінального права. Невідворотність кримінальної відповідальності. Відповідальність за наявності вини. Особиста відповідальність. Диференціація кримінальної відповідальності. Економія кримінальної репресії. Завдання кримінального права. Функції кримінального права. Охоронна функція кримінального права. Запобігання кримінальним правопорушенням. Система кримінального права. Зв'язок кримінального права з іншими галузями права. Кримінальне право та суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право). Кримінальне право в системі права. Загальна і Особлива частини кримінального права, їх єдність і взаємозв'язок. Поняття та система Загальної частини кримінального права. Кримінальне право як наука. Методи науки кримінального права. Завдання науки кримінального права. Кримінальна політика. Криміналізація. Декриміналізація. Пеналізація. Депеналізація.

Тема 2. Поняття та види кримінального правопорушення. Кримінальна відповідальність та її підстава

Поняття кримінального правопорушення та його ознаки. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Характер суспільної небезпечності. Ступінь суспільної небезпечності. Кримінальна протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення.

Винність, її зміст та значення. Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень. Класифікація кримінальних правопорушень залежно від їх тяжкості. Кримінальний проступок. Нетяжкий злочин. Тяжкий злочин. Особливо тяжкий злочин. Поняття та ознаки малозначного діяння, що формально містить ознаки кримінального правопорушення. Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень. Поняття кримінальної відповідальності. Зміст кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності. Форми кримінальної відповідальності. Реалізація кримінальної відповідальності. Покарання. Виконання (застосування) покарання. Кримінально-правові відносини. Суб'єкти кримінальних правовідносин. Предмет кримінальних правовідносин. Зміст кримінальних правовідносин.

Тема 3. Склад кримінального правопорушення

Поняття складу кримінального правопорушення та його значення. Значення складу кримінального правопорушення для кваліфікації кримінальних правопорушень. Загальна характеристика елементів складу кримінального правопорушення, їх зміст та органічна єдність. Обов'язкові та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення (особа, яка вчинила кримінального правопорушення). Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення. Співвідношення понять кримінального правопорушення та складу кримінального правопорушення, складу кримінального правопорушення та диспозиції кримінально-правової норми. Класифікація (види) складів кримінальних правопорушень в залежності від ступеня та характеру суспільної небезпеки. Класифікація (види) складів кримінальних правопорушень в залежності від способу описання в законі. Класифікація (види) складів кримінальних правопорушень в залежності від особливостей конструкції. Основні функції складу кримінального правопорушення в механізмі кримінально-правового регулювання. Формула кваліфікації кримінального правопорушення та юридичне формулювання обвинувачення.

Змістовий модуль 2. Склад кримінального правопорушення.

Тема 4. Об'єкт кримінального правопорушення

Концептуальні підходи до визначення поняття об'єкта кримінального правопорушення: основна характеристика. Суспільні відносини, цінності; блага. Структура об'єкта кримінального правопорушення. Структура суспільних відносин як об'єкта кримінального правопорушення. Суб'єкти суспільних відносин. Предмет суспільних відносин. Зміст суспільних відносин. Структура соціальних цінностей: потерпілі, соціальні блага, права та законні інтереси. Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення «за горизонталлю». Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий об'єкт кримінального правопорушення. Видовий (груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній об'єкт кримінального

правопорушення. Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення «за вертикаллю». Основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення. Додатковий безпосередній об'єкт кримінального правопорушення. Багатооб'єктні кримінальні правопорушення. Додатковий обов'язковий об'єкт кримінального правопорушення. Додатковий факультативний об'єкт кримінального правопорушення. Поняття предмета кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення. Поняття потерпілого від кримінального правопорушення. Класифікація (види) потерпілих від кримінального правопорушення. Загальний потерпілий від кримінального правопорушення. Спеціальний потерпілий від кримінального правопорушення.

Тема 5. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття та значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення як елементу складу кримінального правопорушення. Суспільно небезпечне діяння як обов'язкова ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Форми суспільно небезпечного діяння. Поняття та види суспільно небезпечної дії як форми суспільно небезпечного діяння. Фізичні й енергетичні дії. Суспільно небезпечна бездіяльність як форма суспільно небезпечного діяння. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення, їх види та значення в кримінальному праві. Реальна шкода. Делікт створення небезпеки. Матеріальна (майнова) шкода. Нематеріальна (немайнова) шкода. Фізична шкода. Розподіл складів кримінальних правопорушень на формальні, матеріальні та усічені та його значення для кваліфікації кримінальних правопорушень. Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований. Факультативні ознаки об'єктивної сторони та їх значення для кваліфікації кримінальних правопорушень. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Місце вчинення кримінального правопорушення. Час вчинення кримінального правопорушення. Обстановка (обставини, ситуація) вчинення кримінального правопорушення. Знаряддя та засоби вчинення кримінального правопорушення. Значення нездоланної сили, фізичного та психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за вчинення суспільно небезпечного діяння.

Тема 6. Суб'єкт кримінального правопорушення. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування

Поняття та загальна характеристика суб'єкта кримінального правопорушення у кримінальному праві. Ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Фізична особа. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих видів кримінальних правопорушень. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Юридичний критерій осудності. Медичний (біологічний) критерій осудності. Обмежена осудність. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Види віку кримінальної відповідальності. Загальний

вік кримінальної відповідальності. Знижений вік кримінальної відповідальності. Підвищений вік кримінальної відповідальності. Обґрунтування диференціації віку кримінальної відповідальності. Поняття спеціального суб'єкта кримінального правопорушення. Ознаки спеціального суб'єкта кримінального правопорушення. Види спеціального суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття неосудності. Критерії неосудності. Медичний (біологічний) критерій неосудності. Хронічна психічна хвороба. Тимчасовий розлад психічної діяльності. Недоумство (олігофренія). Інший хворобливий стан психіки. Юридичний критерій неосудності. Наслідки визнання особи неосудною. Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені в стані сп'яніння та її обґрунтування. Поняття примусових заходів медичного характеру. Мета примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Продовження примусових заходів медичного характеру. Зміна примусових заходів медичного характеру. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування та особи, до яких воно застосовується.

Тема 7. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Принцип суб'єктивного ставлення. Вина як головна ознака суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст вини. Сутність вини. Конституційні положення щодо встановлення вини при притягненні особи до кримінальної відповідальності. Форми вини. Поняття та види умислу. Прямий умисел. Непрямий умисел. Різновиди умислу, вироблені кримінально-правовою теорією та судовою практикою: визначений, невизначений, альтернативний, заздалегідь обдуманий, раптовий, афектований. Особливості змісту умислу в кримінальних правопорушеннях із формальним складом. Поняття та види необережності. Кримінальна протиправна самовпевненість. Кримінальна протиправна недбалість. Невинне заподіяння шкоди (випадок або казус), його відмінність від кримінальної протиправної недбалості. Подвійна (складна або змішана) форма вини, її значення для кваліфікації кримінальних правопорушень. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Емоційний стан. Фізіологічний афект. Поняття та види помилок у кримінальному праві, їхній вплив на кримінальну відповідальність. Юридична та фактична помилки.

Змістовий модуль 3. Спеціальні положення про кримінальне правопорушення.

Тема 8. Поняття, види, структура і тлумачення закону про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність. Ознаки закону про кримінальну відповідальність. Значення закону про кримінальну відповідальність. Структура Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини Кримінального кодексу України, їх єдність і взаємозв'язок. Гіпотеза. Диспозиція кримінально-правової норми. Види диспозицій

кримінально-правових норм. Проста диспозиція кримінально-правових норм. Описова диспозиція кримінально-правових норм. Бланкетна диспозиція кримінально-правових норм. Відсильна диспозиція кримінально-правових норм. Санкція кримінально-правової норми. Види санкцій кримінально-правових норм. Відносно визначена санкція кримінально-правової норми. Абсолютно визначена санкція кримінально-правової норми. Альтернативна санкція кримінально-правової норми. Поняття тлумачення кримінального закону. Значення тлумачення кримінального закону. Класифікація (види) тлумачення кримінального закону. Класифікація тлумачення кримінального закону залежно від суб'єкта тлумачення. Легальне (офіційне) тлумачення кримінального закону. Судове тлумачення кримінального закону. Казуальне тлумачення кримінального закону. Правозастосовне тлумачення кримінального закону. Наукове (доктринальне) тлумачення кримінального закону. Класифікація тлумачення кримінального закону за прийомами (засобами) тлумачення. Граматичне (філологічне) тлумачення кримінального закону. Систематичне тлумачення кримінального закону. Історичне тлумачення кримінального закону. Класифікація тлумачення кримінального закону за обсягом (результатом). Буквальне (адекватне) тлумачення кримінального закону. Обмежувальне тлумачення кримінального закону. Поширювальне тлумачення кримінального закону. Застосуванням кримінального закону за аналогією. Суб'єкти тлумачення кримінального закону. Спосіб тлумачення кримінального закону. Обсяг тлумачення кримінального закону. Просторова та часова юрисдикція кримінального закону. Зміст принципів чинності кримінального закону у просторі. Територія України. Громадянин України. Іноземець. Особа без громадянства. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Час вчинення кримінального правопорушення. Місце вчинення кримінального правопорушення. Набуття чинності кримінальним законом. Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення (втрата) чинності кримінального закону. Обставини, внаслідок яких закон втрачає чинність. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі та її межі. «Проміжний» кримінальний закон. Зворотна дія «проміжного» кримінального закону. Пом'якшення кримінальної відповідальності. Скасування кримінальної протиправності діяння. Екстрадиція.

Тема 9. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Поняття та види стадій умисного кримінального правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення певних видів кримінальних правопорушень. Продовжуване кримінальне правопорушення. Триваюче кримінальне правопорушення. Складене кримінальне правопорушення. Формальні, матеріальні, усічені склади кримінальних правопорушень. Поняття та види готування до кримінального правопорушення. Підшукування засобів або знарядь для вчинення кримінального правопорушення. Засоби вчинення кримінального правопорушення. Знаряддя вчинення кримінального правопорушення. Пристосування засобів або знарядь для вчинення кримінального правопорушення. Підшукування співучасників. Змова на вчинення кримінального правопорушення. Усунення перешкод. Інше

умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. Відмінність готування від виявлення наміру. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення. Поняття та види замаху на кримінальне правопорушення. Види замаху. Закінчений замах. Незакінчений замах. Непридатний замах. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху від готування. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення. Кваліфікація невдалої співучасті. Кваліфікація досягнення змови на вчинення кримінального правопорушення, організації злочинної групи, участі в організованій групі. Кваліфікація закінченого кримінального правопорушення, що являє собою готування до іншого кримінального правопорушення. Кваліфікація невдалої спроби вчинити кримінальне правопорушення з матеріальним складом, якщо фактично заподіяна шкода є ознакою складу іншого закінченого кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінального правопорушення, об'єктивна сторона якого включає два чи більше не альтернативних діяння. Кваліфікація дій співучасників у випадку коли виконавець вчинив лише замах на кримінальне правопорушення. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття й ознаки. Дійове каяття. Розмежування добровільної відмови від кримінального правопорушення та дійового каяття.

Тема 10. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Поняття та значення співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Види співучасників. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Організація вчинення кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень). Керування підготовкою кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень). Керування вчиненням кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень). Утворення (створення) організованої групи чи злочинної організації. Керування організованою групою або злочинною організацією. Забезпечення фінансування кримінально-протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Організація приховування кримінальної протиправної діяльності організованої групи або злочинної організації. Підбурювач. Схиляння підбурювачем до вчинення конкретного кримінального правопорушення. Схиляння підбурювачем співучасника до вчинення кримінального правопорушення, визначеного родовими (видовими) ознаками. Схиляння підбурювачем співучасника до вчинення будь-якого кримінального правопорушення. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Пособництво фізичне. Пособництво інтелектуальне. Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників. Форми співучасті: поняття, ознаки, значення. Проста форма співучасті. Складна форма співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб. Вчинення кримінального правопорушення за попередньою змовою групою осіб. Вчинення кримінального правопорушення організованою групою. Вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією. Специфічні прояви

співучасті. Посереднє виконавство (виконання). Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Співвиконавство у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом. Правила кваліфікації кримінальних правопорушень зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення. Потурання кримінальному правопорушенню. Екссес співучасника. Екссес виконавця. Кількісний екссес виконавця. Якісний екссес виконавця. Кількісно-якісний екссес виконавця. Невдалі організація, пособництво чи підбурювання до кримінального правопорушення. Добровільна відмова співучасників від доведення кримінального правопорушення до кінця. Поняття та види причетності до кримінального правопорушення. Заздалегідь не обіцяне приховування кримінального правопорушення. Заздалегідь не обіцяне придбання чи збут майна, добутого кримінальним протиправним шляхом. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Заздалегідь не обіцяне потурання кримінальному правопорушенню. Неповідомлення про кримінальне правопорушення. Кримінальна відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Тема 11. Множинність кримінальних правопорушень

Поняття та види одиничних кримінальних правопорушень. Прості одиничні кримінальні правопорушення. Ускладнені одиничні кримінальні правопорушення. Триваюче кримінальне правопорушення. Продовжуване кримінальне правопорушення: поняття й ознаки. Складене (складне) кримінальне правопорушення. Значення одиничних кримінальних правопорушень. Поняття, загальні ознаки та види (форми, прояви) множинності кримінальних правопорушень. Відмінність множинності кримінальних правопорушень від триваючих, продовжуваних та складних (складених) кримінальних правопорушень. Практичне значення множинності кримінальних правопорушень. Поняття, ознаки, види та правові наслідки повторності кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень, не пов'язана із засудженням винного за раніше вчинене ним кримінальне правопорушення (фактична повторність). Кваліфікація повторності тотожних кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень, пов'язана із засудженням винного за раніше вчинене ним кримінальне правопорушення. Правові наслідки повторності кримінальних правопорушень. Поняття, ознаки, види та правові наслідки сукупності кримінальних правопорушень. Ідеальна сукупність кримінальних правопорушень. Реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації кримінальних правопорушень та призначення покарання. Поняття, основні ознаки, види та правові наслідки рецидиву кримінальних правопорушень. Загальний рецидив кримінальних правопорушень. Спеціальний рецидив кримінальних правопорушень. Простий рецидив кримінальних правопорушень. Складний рецидив кримінальних правопорушень. Пенітенціарний рецидив кримінальних правопорушень. Рецидив тяжких і особливо тяжких кримінальних правопорушень. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень. Правила кваліфікації при рецидиві тотожних кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення

рецидиву. Правила кваліфікації при рецидиві однорідних чи різнорідних кримінальних правопорушень.

Змістовий модуль 4. Покарання, звільнення від нього та його відбування.

Тема 12. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття, загальні ознаки та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Суспільна небезпека. Соціальна корисність (нейтральність). Протиправність. Правомірність. Поняття необхідної оборони й умови її правомірності. Самозахист. Перевищення меж необхідної оборони. Уявна оборона. Відповідальність за шкоду, заподіяну в стані уявної оборони. Поняття та умови правомірності дій по затриманню особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Перевищення меж заподіяння шкоди особі, що вчинила кримінальне правопорушення, при її затриманні. Застосування вогнепальної зброї. Поняття крайньої необхідності та умови її правомірності. Перевищення меж крайньої необхідності. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Згода потерпілого на заподіяння шкоди. Евтаназія. Виконання наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Діяння, пов'язане з ризиком (виправданий ризик) як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Організована група. Злочинна організація. Спеціальне завдання. Підстави, за наявності яких особа, що виконувала спеціальне завдання, підлягає кримінальній відповідальності.

Тема 13. Покарання та його призначення

Поняття, ознаки покарання та їх характеристика. Мета покарання, її складові та їх характеристика. Кара. Виправлення засуджених. Загальна превенція (загальне попередження або загальне запобігання вчиненню) кримінальних правопорушень. Спеціальна превенція (спеціальне попередження або спеціальне запобігання вчиненню) кримінальних правопорушень. Класифікація покарань та характеристика їх видів. Основні покарання. Додаткові покарання. Покарання, які можуть застосовуватися як основні, так і додаткові. Покарання, пов'язані з ізоляцією від суспільства. Покарання, не пов'язані з ізоляцією від суспільства. Покарання, пов'язані з обмеженнями майнового характеру. Покарання, не пов'язані з обмеженнями майнового характеру. Загальні покарання. Спеціальні покарання. Покарання, що не можуть бути призначені, якщо вони не передбачені як основні чи додаткові санкцією статті Особливої частини КК (крім випадків призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом – ст. 69 КК). Покарання, що можуть бути призначені й у випадках, коли вони не передбачені санкцією статті Особливої частини КК. Покарання, що взагалі не передбачені санкцією статті (частини статті) Особливої частини КК. Система покарань: поняття, ознаки, правила побудови та їх характеристика. Кримінально-правова

характеристика штрафу. Кримінально-правова характеристика позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Кримінально-правова характеристика позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Кримінально-правова характеристика громадських робіт. Кримінально-правова характеристика виправних робіт. Кримінально-правова характеристика службових обмежень для військовослужбовців. Кримінально-правова характеристика конфіскації майна. Кримінально-правова характеристика арешту. Кримінально-правова характеристика обмеження волі. Кримінально-правова характеристика тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Кримінально-правова характеристика позбавлення волі на певний строк. Кримінально-правова характеристика довічного позбавлення волі.

Принципи та загальні засади призначення покарання. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності, покарання та його відбування

Правові підстави, порядок та види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обставин. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Поняття звільнення від покарання та його види. Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, що покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Кримінально-правова характеристика амністії. Помилування.

Тема 15. Судимість

Судимість як кримінально-правове явище. Поняття, ознаки та мета судимості. Загально-правові наслідки судимості. Кримінально-правові наслідки судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості: підстави та порядок реалізації.

Змістовий модуль 5. Поняття Особливої частини кримінального права України. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України, особи та власності

Тема 16. Поняття Особливої частини кримінального права

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права.

Система Особливої частини кримінального законодавства України. Критерії систематизації. Особливості систем Особливої частини кримінального законодавства інших країн.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння й застосування кримінально-правових норм Особливої частини. Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації та формулювання звинувачення.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта й суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кваліфікації.

Значення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян.

Тема 17. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України.

Кримінальні правопорушення проти внутрішньої безпеки України

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій. Публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Територія та державний кордон України. Дії, спрямовані на зміну меж території або

державного кордону України. Публічні заклики до вчинення дій, спрямованих на зміну території або державного кордону України, або розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мотиви даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

Кримінальні правопорушення проти зовнішньої безпеки України

Державна зрада. Поняття державної зради. Форми державної зради. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство. Поняття шпигунства. Шпигунство, предметом якого є відомості, що становлять державну таємницю. Поняття державної таємниці. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Тема 18. Кримінальні правопорушення проти життя особи

Загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони.

Конституція України про охорону життя та здоров'я особи.

Поняття вбивства та його види. Ознаки вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя.

Умисне вбивство без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Характерні ознаки такого вбивства.

Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Класифікація обставин, що обтяжують умисне вбивство, та їх зміст.

Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин і його види.

Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Протизаконне насильство, систематичне знуцання, тяжка образа. Стан сильного душевного хвилювання та раптовість виникнення такого стану. Особливості змісту умислу в цьому кримінальному правопорушенні.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність співучасників.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Конструкція

складу цього кримінального правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому. Кваліфікуюча ознака такого вбивства.

Доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до протиправних дій або систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи

Здоров'я людини як безпосередній об'єкт посягання.

Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Зміст ознак тяжкого тілесного ушкодження. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його ознаки. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Умисне тяжке тілесне ушкодження за пом'якшуючих обставин.

Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання. Протизаконне насильство та тяжка образа. Стан сильного душевного хвилювання й раптовість виникнення такого стану.

Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Психічне ставлення суб'єкта до заподіяння тяжких тілесних ушкоджень.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження, його види та ознаки.

Побої і мордування. Їх відмінність від тілесних ушкоджень. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Катування. Поняття катування. Мета вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення.

Погроза вбивством. Реальність погрози як умова відповідальності за це кримінальне правопорушення. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Диференціація відповідальності за вчинення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Предмет цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зараження венеричною хворобою. Поняття венеричної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне проведення абортів. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна лікувальна діяльність. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення прав пацієнта. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Насильницьке донорство. Насильство та обман. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Залишення в небезпеці. Момент закінчення кримінального правопорушення. Свідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи, їх загальна характеристика й види. Конституція України про охорону волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Захоплення заручників. Дії, що утворюють об'єктивну сторону цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Підміна дитини. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Дії, що утворюють об'єктивну сторону кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти власності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення

Крадіжка. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття й ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Вимагання. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрата. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Ознаки діяння. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від шахрайства.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Ознаки діяння. Особливості суб'єктивної сторони. Відмінність від розкрадання.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від співучасті у розкраданні.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Погроза знищення майна. Види діяння. Особливості способу. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Змістовий модуль 6. Кримінальні правопорушення у сфері господарської, службової діяльності, здоров'я населення, проти особистих прав і свобод людини і громадянина, громадської безпеки, безпеки руху та експлуатації транспорту, правосуддя, громадського порядку та моральності

Тема 22. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень

Кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок заняття господарською діяльністю

Поняття зайняття гральним бізнесом. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття фіктивного підприємництва. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва

Поняття умисного введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності

Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави

Поняття виготовлення, зберігання, придбання, переведення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Поняття умисного порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття нецільового використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону.

Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання або збуту незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Поняття підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття приховування інформації про діяльність емітента. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття незаконного використання інсайдерської інформації. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення у сфері приватизації

Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності

Протидія законній господарській діяльності. Поняття протидії. Наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Поняття банківської та комерційної таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінального законодавства у сфері господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності ОВС.

Тема 23. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права.

Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участі у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Поняття перешкоджання і способи його здійснення.

Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до органів Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців. Предмет цього кримінального правопорушення.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння та спосіб його вчинення. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або релігійних переконань. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення (його специфіка для основного та кваліфікованого складів кримінального правопорушення). Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Характеристика перешкоджання. Зміст вини. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян

Порушення недоторканості житла громадян. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Поняття житла чи іншого володіння особи. Види дій. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість. Суб'єкт даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Поняття таємниці листування. Види дій. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення недоторканості приватного життя. Види дій, та способи їх вчинення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення права на отримання освіти. Характеристика незаконної відмови та вимоги. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Характеристика дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти сім'ї

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи на виховання. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Поняття законної професійної діяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури даного кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення угоди про працю. Поняття угоди про працю. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення даного злочинного діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Примушення до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Види діянь. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Поняття безпідставності невиплати. Зміст вини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення авторського права й суміжних прав. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Поняття матеріальної шкоди та її розміри. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення прав на об'єкти промислової власності. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти релігії

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Характеристика діяння. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Випадки правомірного присікання релігійних обрядів.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів. Поняття групи та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Тема 24. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Фінансування тероризму. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань

Створення злочинної організації. Поняття злочинної організації, її ознаки. Види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікація дій осіб від 14 до 16 років, які брали участь у банді.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поводження із загальнонебезпечними речовинами, матеріалами та предметами

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу кримінального правопорушення.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Майнова шкода.

Тема 25. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку водіння транспорту.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного й повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу кримінального правопорушення. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту.

Примушення працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий від кримінального правопорушення. Поняття примушення та момент закінчення кримінального правопорушення.

Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Тема 26. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку

Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти моральності

Поняття наруги над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Місце вчинення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток - об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та

дискримінацію. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінально-правова характеристика втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Тема 27. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття злочинних дій. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення.

Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розміру. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального

правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних й сильнодіючих речовин. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Тема 28. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовцеві. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Діяльність представника влади чи працівника правоохоронного органу по виконанню службових обов'язків та діяльність члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця з виконання покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття «працівник правоохоронного органу». Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця. Поняття «посягання на життя». Відмінність цього кримінального правопорушення від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види злочинних діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення

або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади.

Поняття незаконного придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Види предметів кримінального правопорушення. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст поняття «публічна наруга».

Умисне пошкодження ліній зв'язку. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Особливості законодавчої конструкції кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Самоправство. Поняття самоправства. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Самоправство. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Тема 29. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи.

Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних установ і недержавних формувань незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків (загальні)

Зловживання владою або службовим становищем. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Перевищення влади або службових повноважень. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Перевищення повноважень службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Службове підроблення. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Службова недбалість. Поняття та види діянь. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з ними (хабарництво)

Одержання хабара. Поняття та ознаки хабара. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне збагачення. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Комерційний підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Пропозиція або давання хабара. Поняття та ознаки хабара. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від відповідальності за пропозицію або давання хабара.

Зловживання впливом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Провокація хабара або комерційного підкупу. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Тема 30. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Конституція України про охорону правосуддя. Поняття та види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду.

Завідомо незаконне затримання, привід або арешт. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Постановляння суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних.

Втручання в діяльність судових органів. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо суддів, народного засідателя чи присяжного. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням право. суддя. Поняття та види діяння.

Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Види діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ.

Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Обставини, що виключають злочинність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного припинення та розкриття кримінальних правопорушень.

Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за цей злочин. Відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень.

Невиконання судового рішення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Приховування майна. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи. Види діяння. Поняття адміністрації виправної установи. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення законодавства про кримінальні правопорушення проти правосуддя.

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Змістовий модуль 1. Кримінальний процес України (Загальна частина)

Тема 1. Поняття, завдання і система кримінального процесу

Поняття, завдання та мета кримінального процесу. Історичні форми (моделі) кримінального процесу. Система кримінального процесу. Кримінальне процесуальне провадження. Стадії кримінального провадження та їх загальна характеристика. Кримінальні процесуальні відносини. Кримінальні процесуальні функції: поняття та види. Кримінальна процесуальна форма та її значення. Єдність і диференціація кримінальної процесуальної форми. Кримінальні процесуальні гарантії: сутність та система. Механізм, предмет і метод кримінального процесуального регулювання.

Тема 2. Кримінальне процесуальне право України та його джерела. Кримінальне процесуальне законодавство України та сфера його дії.

Поняття і система кримінального процесуального права, його предмет і методи. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм. Кримінальні процесуальні відносини. Джерела кримінального процесуального права. Рішення Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та постанови Верховного Суду як джерела кримінального процесуального права. Зв'язок кримінального процесуального права з іншими галузями права та суміжними галузями знань.

Поняття та система кримінального процесуального законодавства України. Роль Конституції України та міжнародних угод, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, в регулюванні кримінального провадження. Структура Кримінального процесуального кодексу України. Дія кримінального процесуального закону у просторі, часі та за колом осіб.

Тема 3. Засади кримінального провадження

Поняття, ознаки та значення засад кримінального провадження. Система та класифікація засад кримінального провадження.

Нормативний зміст загальноправових засад кримінального провадження: верховенство права; законність; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень.

Нормативний зміст міжгалузевих засад кримінального провадження: рівність перед законом і судом; змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; диспозитивність; гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне провадження.

Галузеві засади кримінального провадження та їх нормативний зміст: презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; публічність.

Тема 4. Суб'єкти кримінального провадження

Поняття суб'єктів кримінального провадження та їх класифікація.

Суд у кримінальному процесі, його функції та повноваження. Одноособовий і колегіальний розгляд справи судом. Присяжні в кримінальному провадженні. Слідчий суддя в кримінальному процесі, його функції та повноваження.

Сторона обвинувачення в кримінальному процесі. Прокурор, його процесуальні функції та повноваження в різних стадіях кримінального провадження. Органи досудового розслідування та їх компетенція. Керівник органу досудового розслідування. Процесуальний статус слідчого та працівника оперативного підрозділу в кримінальному процесі. Детектив. Керівник органу дізнання. Дізнавач.

Сторона захисту в кримінальному процесі. Підозрюваний, обвинувачений (підсудний), засуджений, виправданий у кримінальному провадженні, їх процесуальні права, обов'язки та відповідальність. Особа, стосовно якої вирішується питання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру. Законні представники та захисники суб'єктів сторони захисту. Процесуальний порядок залучення захисника до участі в кримінальному провадженні за договором і призначенням. Обов'язкова участь захисника. Відмова від захисника або його заміна.

Потерпілий в кримінальному провадженні. Представник та законний представник потерпілого.

Інші учасники кримінального провадження. Заявник та заявник-викривач корупційного кримінального правопорушення. Цивільний позивач. Представник та законний представник цивільного позивача. Цивільний відповідач та його представник у кримінальному провадженні. Представник персоналу органу пробації у кримінальному провадженні. Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження. Третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт. Інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування. Свідок та його адвокат. Процесуальні права, обов'язки та відповідальність свідка. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Перекладач. Експерт і спеціаліст у

кримінальному провадженні: спільні риси та відмінності їх процесуального статусу. Секретар судового засідання та судовий розпорядник. Особа, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію).

Інститут відводу у кримінальному судочинстві. Процесуальний порядок вирішення питання про самовідвід чи відвід окремих суб'єктів кримінального провадження.

Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні. Державний захист працівників суду, органів досудового розслідування, прокуратури та членів їх сімей.

Тема 5. Докази і доказування у кримінальному провадженні

Доказове право і теорія доказів. Поняття, сутність і значення кримінального процесуального доказування. Елементи кримінального процесуального доказування. Способи збирання доказів у кримінальному провадженні стороною обвинувачення і стороною захисту. Перевірка і оцінка доказів як елементи процесу доказування. Предмет, межі і суб'єкти доказування. Обов'язок доказування в кримінальному процесі. Стандарти доказування.

Поняття доказів та їх класифікація. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказів. Умови визнання доказів недопустимими. Поняття та види джерел доказів, їх загальна характеристика. Показання свідків і потерпілих, особливості їх оцінки. Показання підозрюваного і обвинуваченого, їх види, особливості оцінки. Показання з чужих слів. Речові докази, строки і порядок їх зберігання. Документи як джерела доказів. Вирішення питання про речові докази і документи. Висновок експерта та його зміст. Особливості оцінки висновку експерта.

Тема 6. Процесуальні документи, строки і витрати у кримінальному провадженні

Поняття, властивості і значення процесуальних документів. Види процесуальних документів. Структура та зміст протоколу, порядок його складання. Додатки до протоколу. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження.

Журнал судового засідання. Реєстр матеріалів досудового розслідування.

Види процесуальних рішень, їх структура та зміст. Класифікація процесуальних рішень.

Поняття і сутність повідомлення в кримінальному провадженні.

Поняття, значення і види процесуальних строків. Правила обчислення строків. Порядок продовження, зупинення і поновлення процесуальних строків.

Поняття і структура процесуальних витрат. Відшкодування (компенсація) процесуальних витрат. Стягнення (розподіл) процесуальних витрат.

Тема 7. Відшкодування (компенсація) шкоди в кримінальному провадженні

Підстави відшкодування шкоди потерпілому, територіальній громаді, державі в кримінальному провадженні. Поняття і значення цивільного позову в кримінальному процесі. Переваги спільного розгляду цивільного позову і матеріалів кримінального провадження. Підстави, умови і процесуальний

порядок пред'явлення цивільного позову в кримінальному провадженні. Форма і зміст позовної заяви. Доказування цивільного позову. Забезпечення цивільного позову та можливої конфіскації майна в кримінальному провадженні. Вирішення цивільного позову. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури та суду.

Тема 8. Заходи забезпечення кримінального провадження

Суть, межі застосування та форми кримінального процесуального примусу. Поняття, мета, підстави, умови застосування та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження та їх класифікація. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Види заходів забезпечення кримінального провадження та їх загальна характеристика.

Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику. Повістка про виклик. Привід та порядок його застосування. Підстави і процесуальний порядок накладення грошового стягнення. Підстави, процесуальний порядок та строки тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом. Підстави та процесуальний порядок відсторонення від посади. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності та продовження строку такого відсторонення. Сутність тимчасового доступу до речей і документів, процесуальний порядок його застосування. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Підстави та процесуальний порядок тимчасового вилучення майна. Підстави та процесуальний порядок арешту майна.

Поняття, ознаки, мета і підстави застосування запобіжних заходів. Види запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.

Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застава, визначення її розміру та порядок внесення. Підстави і процедура звернення застави у доход держави. Застосування електронних засобів контролю. Тримання під вартою як запобіжний захід. Підстави та процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у виді тримання особи під вартою. Строки тримання під вартою і порядок їх продовження. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини під час застосування запобіжних заходів. Підстави і процесуальний порядок зміни і скасування запобіжних заходів.

Підстави та процесуальний порядок затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання. Сутність затримання з метою приводу.

Запобіжні заходи щодо неповнолітніх. Запобіжні заходи, що можуть бути застосовані до особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішувалося питання про їх застосування.

Тимчасовий арешт. Запобіжний захід у вигляді тримання під вартою для забезпечення видачі особи (екстрадиційний арешт).

частина)

Тема 9. Загальні положення досудового розслідування

Поняття і завдання стадії досудового розслідування. Суб'єкти, уповноважені провадити досудове розслідування. Форми досудового розслідування кримінальних проступків та злочинів.

Поняття і значення загальних положень досудового розслідування. Початок досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Поняття підслідності та її види. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Строки досудового розслідування, підстави і процесуальний порядок їх продовження. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами під час досудового розслідування. Доручення слідчого працівникам оперативних підрозділів. Процесуальний порядок та строки розгляду клопотань під час досудового розслідування. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою групою. Повідомлення на досудовому розслідуванні. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Загальні положення спеціального досудового розслідування. Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування.

Особливості досудового розслідування кримінальних проступків.

Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Тема 10. Слідчі (розшукові) дії

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій.

Допит, його види, процесуальний порядок проведення та оформлення. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Проведення допиту в режимі відеоконференції. Пред'явлення для впізнання та його види. Підстави та процесуальний порядок пред'явлення для впізнання. Проведення пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку. Особливості проведення окремих видів обшуку. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду. Особливості проведення огляду трупа. Мета і процесуальний порядок проведення слідчого експерименту. Освідування і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів освідування. Підстави і процесуальний порядок залучення експерта та проведення експертизи. Отримання зразків для експертизи.

Тема 11. Негласні слідчі (розшукові) дії

Поняття та характерні риси негласних слідчих (розшукових) дій. Види негласних слідчих (розшукових) дій, підстави та загальний порядок їх проведення. Процесуальний порядок розгляду слідчим суддею клопотання про

дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Вимоги до постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових дій). Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді. Вимоги до ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, строк її дії. Порядок фіксації ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Повідомлення осіб, щодо яких проводилися негласні слідчі (розшукові) дії. Заходи щодо захисту інформації, отриманої в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також інформації, яка не використовується у кримінальному провадженні. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій.

Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Підстави та процесуальний порядок здійснення аудіо-, відеоконтролю особи. Підстави та процесуальний порядок накладення арешту на кореспонденцію, її огляду та виїмки. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем. Фіксація та збереження інформації, отриманої з телекомунікаційних мереж за допомогою технічних засобів та в результаті зняття відомостей з електронних інформаційних систем. Дослідження інформації, отриманої при застосуванні технічних засобів.

Інші види негласних слідчих (розшукових) дій. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем. Моніторинг банківських рахунків. Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження. Використання конфіденційного співробітництва.

Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Тема 12. Повідомлення про підозру

Підозра у кримінальному провадженні: поняття та значення. Процесуальний порядок формування підозри, складання та вручення повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Підстави та процесуальний порядок зміни повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.

Тема 13. Зупинення і закінчення досудового розслідування

Поняття зупинення досудового розслідування. Підстави зупинення досудового розслідування. Умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування за окремими підставами. Оголошення розшуку підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування.

Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок.

Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Вимоги до клопотання прокурора про звільнення особи від

кримінальної відповідальності. Процесуальний порядок розгляду питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Вимоги до форми та змісту обвинувального акта. Реєстр матеріалів досудового розслідування. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

Тема 14. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності службових осіб під час досудового розслідування. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження недотримання розумних строків.

Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді.

Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора та види рішень за результатами розгляду такої скарги.

Тема 15. Судове провадження в суді першої інстанції

Поняття і значення підсудності в кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та процесуальний порядок направлення кримінального провадження з одного суду до іншого. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Поняття, сутність і завдання стадії підготовчого провадження. Порядок і строки проведення підготовчого судового засідання. Питання, які вирішуються в підготовчому судовому засіданні. Судові рішення, які приймаються в стадії підготовчого провадження. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Ознайомлення учасників судового розгляду з матеріалами кримінального провадження.

Сутність і значення стадії судового розгляду. Структура судового розгляду. Загальні положення судового розгляду. Межі судового розгляду. Процесуальний порядок зміни обвинувачення в суді.

Підготовчі дії в стадії судового розгляду. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження. Дослідження доказів судом. Розгляд судом клопотань учасників судового провадження. Судові доручення про проведення слідчих (розшукових) дій органами досудового розслідування. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Видалення суду до нарадчої кімнати для ухвалення рішення. Таємниця наради суддів.

Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді.

Поняття і значення вироку. Питання, що вирішуються судом при ухваленні вироку. Види вироків та їх зміст. Підстави звільнення обвинуваченого з-під варті в залі суду. Заходи піклування про неповнолітніх, непрацездатних і збереження майна обвинуваченого.

Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Види ухвал та їх зміст.

Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Виправлення описок і очевидних помилок у судовому рішенні.

Журнал судового засідання. Технічна фіксація перебігу судового засідання.

Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків. Спеціальне судове провадження. Порядок провадження в суді присяжних. Роз'яснення права на суд присяжних. Виклик присяжних. Права і обов'язки присяжного. Відбір присяжних у суді. Приведення присяжних до присяги. Недопустимість незаконного впливу на присяжного. Усунення присяжного. Порядок наради і голосування в суді присяжних.

Тема 16. Судове провадження з перегляду судових рішень

Види судових проваджень з перегляду судових рішень у кримінальному процесі.

Сутність і завдання провадження в суді апеляційної інстанції. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги.

Межі перегляду рішень суду першої інстанції судом апеляційної інстанції. Порядок апеляційного розгляду. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Зміна вироку або ухвали судом апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Підстави для призначення нового

розгляду в суді першої інстанції. Особливості нового розгляду судом першої інстанції. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого. Повернення матеріалів кримінального провадження. Порядок перевірки ухвал слідчого судді в апеляційному порядку.

Сутність і завдання провадження в касаційному порядку. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Право на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги.

Межі перегляду судових рішень судом касаційної інстанції. Порядок касаційного розгляду. Підстави для передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду. Письмове касаційне провадження. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Недопустимість погіршення правового становища виправданого та засудженого. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції.

Форма і зміст постанови суду касаційної інстанції. Постановлення ухвал судом касаційної інстанції. Повернення матеріалів кримінального провадження. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Характеристика нововиявлених та виключних обставин. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та її наслідки. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 17. Виконання судових рішень

Сутність і завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Питання, які вирішуються судом після виконання вироку. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку. Зарахування у строк відбування покарання часу перебування засудженого в лікувальній установі.

Тема 18. Особливі порядки кримінального провадження

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості повідомлення про підозру окремої категорії осіб, притягнення їх до кримінальної відповідальності, затримання і обрання щодо них запобіжного заходу.

Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню в кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Коло осіб, що беруть участь у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів забезпечення кримінального провадження щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Підстави для застосування примусових заходів виховного характеру. Особливості досудового розслідування та судового розгляду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Ухвали суду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Дострокове звільнення від примусового заходу виховного характеру.

Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового розслідування та судового розгляду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Ухвала суду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Відновлення кримінального провадження. Оскарження ухвали суду.

Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Особливості проведення експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.

Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Службові особи, уповноважені на вчинення процесуальних дій. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України.

Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Тема 19. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження

Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному процесі. Обсяг міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Центральний орган України у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Порядок передання запитуючій стороні інформації, що містить державну таємницю. Виконання процесуальних дій дипломатичними представництвами або консульськими установами. Запит про міжнародне співробітництво. Зберігання та передання речових доказів і документів. Доказова сила офіційних документів.

Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Процесуальні дії, які можуть бути проведені в порядку надання міжнародної правової допомоги. Процесуальні дії, які потребують спеціального дозволу. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Тимчасовий арешт. Застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою для забезпечення видачі особи (екстрадиційний арешт). Проведення екстрадиційної перевірки.

Кримінальне провадження у порядку перейняття. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав.

Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав на території України.

Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВИНЕСЕНИХ НА АТЕСТАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

1. Публічна адміністрація: поняття та ознаки.
2. Види правових відносин, що належать до предмету адміністративного права
3. Особливості методів правового регулювання адміністративного права.
4. Поняття принципів адміністративного права та їх значення для належної організації та функціонування публічної адміністрації.
5. Європейські принципи адміністративного права та їх нормативні джерела.
6. Поняття джерел адміністративного права та їх класифікація.
7. Конституція України та її положення, що визначають зміст адміністративно-правових інститутів.
8. Міжнародні договори, акти Ради Європи та Європейського Союзу як джерела адміністративного права України
9. Закони у системі джерел адміністративного права. Адміністративне законодавство та його особливості.
10. Рішення Конституційного Суду України як джерела адміністративного права
11. Постанови Верховного Суду у системі джерел адміністративного права
12. Система органів публічної адміністрації.
13. Сфера діяльності та компетенція органів публічної адміністрації.
14. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.
15. Принципи публічної служби, їх правове закріплення.
16. Поняття та види форм (інструментів) діяльності публічної адміністрації.
17. Адміністративний договір: поняття та ознаки.
18. Співвідношення понять «адміністративна процедура», «адміністративний процес», «адміністративне провадження».
19. Види адміністративних послуг. Центр надання адміністративних послуг як організаційна форма надання адміністративних послуг
20. Електронні адміністративні послуги та їх правове забезпечення
21. Правове регулювання доступу до публічної інформації
22. Державний контроль (нагляд), сфери його застосування та місце в діяльності публічної адміністрації.
23. Адміністративне оскарження та його місце серед способів захисту прав особи у відносинах з публічною адміністрацією.
24. Суб'єкти розгляду скарги в адміністративному порядку .
25. Обмеження конституційних прав і свобод в умовах надзвичайних адміністративно-правових режимів.
26. Підстави та порядок введення воєнного стану в Україні.
27. Форми контролю громадськості за діяльністю публічної адміністрації.
28. Адміністративне правопорушення як підстава адміністративної відповідальності.
29. Адміністративні стягнення, їх види та сутність.
30. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: загальна характеристика.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

1. Історичні періоди становлення й розвитку адміністративного процесу.
2. Сутність адміністративного процесу. Концепція адміністративного процесу у сучасній українській адміністративно-правовій та адміністративно-процесуальній науці й законодавстві.
3. Взаємозв'язок адміністративного процесу, адміністративного судочинства й адміністративної юстиції.
4. Конституція України 1996 року – призначення й загальна характеристика в контексті адміністративного процесу.
5. Завдання адміністративного процесу та його правове регулювання.
6. Поняття адміністративного процесу.
7. Стадії адміністративного процесу. Види та зміст стадій адміністративного процесу.
8. Співвідношення адміністративного процесу й адміністративного процесуального права.
9. Система адміністративного судочинства.
10. Поняття та класифікація принципів адміністративного судочинства.
11. Конституційні принципи в адміністративному судочинстві.
12. Галузеві принципи адміністративного судочинства.
13. Учасники адміністративного суду: загальна характеристика та класифікація.
14. Поняття адміністративного суду, його склад.
15. Поняття та ознаки сторін в адміністративному процесі.
16. Позивач в адміністративному процесі.
17. Відповідач в адміністративному процесі.
18. Поняття, ознаки, види третіх осіб в адміністративному процесі.
19. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в адміністративному процесі.
20. Юридична природа процесуальних строків та їх види в адміністративному процесі.
21. Поняття та критерії адміністративної юрисдикції адміністративних судів.
22. Поняття та види підсудності адміністративних справ.
23. Позов, позовна заява, адміністративний позов: поняття, особливості, співвідношення.
24. Сутність та зміст доказування у адміністративному процесі.
25. Поняття і ознаки стадії підготовки справи до судового розгляду та її роль у адміністративному процесі.
26. Поняття стадії судового розгляду адміністративної справи та її особливості.
27. Процесуальні перешкоди судового розгляду адміністративної справи.
28. Судові рішення в адміністративному процесі.
29. Провадження у спорах фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності.
30. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

1. Поняття, завдання та система кримінального права України. Принципи кримінального права.
2. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність.
3. Кримінальна відповідальність: поняття, види та ознаки.
4. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК).
5. Поняття та види стадій вчинення умисного кримінального правопорушення, їх кримінально-правова характеристика. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення окремих видів кримінальних правопорушень.
6. Поняття, елементи, ознаки, види та функції складу кримінального правопорушення. Поняття та види об'єкта кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення.
7. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення та їх кримінально-правове значення.
8. Осудність: поняття та її значення. Поняття та критерії неосудності за кримінальним правом.
9. Поняття, ознаки покарання та його мета за кримінальним правом України. Система покарань та види покарання.
10. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
11. Поняття та види злочинів проти основ національної безпеки (ст.ст.109-114 КК). Загальна кримінально-правова характеристика.
12. Поняття та види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи (ст.ст.115-145 КК). Загальна кримінально-правова характеристика.
13. Умисне вбивство (ст.115 КК).
14. Види тілесних ушкоджень. Їх кримінально-правова характеристика. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст.121 КК). Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК). Умисне легке тілесне ушкодження (ст. 125 КК).
15. Поняття та види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (ст.ст.152-156 КК).
16. Поняття та види кримінальних правопорушень проти власності (ст.ст.185-198 КК).
17. Відмежування крадіжки (ст.185 КК) від грабежу (ст.186 КК) та розбою (ст.187 КК).
18. Поняття та види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (ст.ст.157-184 КК).
19. Поняття та види кримінальних правопорушень проти довілля (ст.ст.236-254 КК).

20. Поняття та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (ст.ст.364-370 КК).
21. Відмежування зловживання владою або службовим становищем (ст.364 КК) від перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст.365 КК).
22. Поняття та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності (ст.ст.199-233 КК).
23. Поняття та види кримінальних правопорушень проти правосуддя (ст.ст.371-400 КК). Загальна кримінально-правова характеристика.
24. Поняття та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки (ст.ст.255-270 КК).
25. Відмежування злочинної організації (ст.255 КК) від банди (ст.257 КК).
26. Поняття та види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту (ст.ст.276-292 КК).
27. Поняття та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (ст.ст.328-337 КК).
28. Поняття та види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (ст.ст.436-447 КК).
29. Порушення законів та звичаїв війни (ст. 439 КК).
30. Геноцид (ст. 442 КК). Кримінально-правова характеристика.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

1. Поняття та сутність кримінального процесу, його завдання. Співвідношення кримінального процесу з іншими галузями права та суміжними науками.
2. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність і повага до людської гідності як загальні засади кримінального провадження.
3. Недоторканність права власності та недоторканність житла чи іншого володіння особи як загальні засади кримінального провадження.
4. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини як засада кримінального провадження.
5. Забезпечення права на захист як засада кримінального провадження та його реалізація.
6. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості як засада кримінального провадження.
7. Слідчий суддя у кримінальному провадженні: його функція та повноваження.
8. Правовий статус суб'єктів сторони обвинувачення в кримінальному провадженні.
9. Правовий статус суб'єктів сторони захисту в кримінальному провадженні.
10. Потерпілий, його права та обов'язки у кримінальному провадженні. Представник потерпілого.

11. Свідок у кримінальному провадженні, його права, обов'язки та відповідальність.
12. Форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. Експерт та спеціаліст, їх права, обов'язки та відповідальність.
13. Поняття доказів у кримінальному провадженні. Властивості доказів. Визнання судом доказів недопустимими.
14. Процесуальні джерела доказів та їх характеристика.
15. Доказування у кримінальному провадженні: поняття, мета, елементи та суб'єкти. Обставини, які підлягають доказуванню.
16. Поняття та види заходів забезпечення кримінального провадження, їх класифікація та загальні правила застосування.
17. Характеристика заходів забезпечення кримінального провадження, спрямованих на забезпечення явки особи: виклик, судовий виклик, привід.
18. Загальні положення про запобіжні заходи. Їх поняття, види, мета та підстави застосування.
19. Процесуальний порядок затримання особи. Види та строк затримання.
20. Процесуальний порядок початку досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань.
21. Загальні положення досудового розслідування: підслідність; строки досудового розслідування; об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування.
22. Слідчі (розшукові) дії: поняття, класифікація та вимоги до їх проведення.
23. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії: поняття та підстави їх проведення; фіксація ходу та результатів негласних слідчих (розшукових) дій; заходи щодо захисту інформації, отриманої в результаті їх проведення; використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій.
24. Підстави, значення та процесуальний порядок повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.
25. Підстави та порядок здійснення спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.
26. Процесуальний порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.
27. Сутність, значення та процесуальний порядок підготовчого провадження. Досудова доповідь, мета її складання. Вирішення питань, пов'язаних із підготовкою до судового розгляду.
28. Процедура та межі судового розгляду. Зміна обвинувачення та відмова від підтримання державного обвинувачення в суді. Висунення додаткового обвинувачення під час судового розгляду.
29. Провадження в суді апеляційної інстанції. Види судових рішень суду апеляційної інстанції.
30. Провадження в суді касаційної інстанції. Види судових рішень суду касаційної інстанції.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Базова

1. Адміністративне право України: Академічний курс [Текст] : Т 1. Загальна частина / ред. кол. : В. Б. Авер'янов (голова). - К. : Юрид. думка, 2008. - 624 с.
2. Адміністративна діяльність [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. д. ю. н. О. І. Остапенка. - Л. : ЛІВС, 2012.
3. Адміністративне право України: Академічний курс [Текст] : підручник : у 2 т. - Т. 2: Особлива частина. - К. : Юрид. думка, 2009. - 600 с.
4. Адміністративне право України [Текст] : навч. посіб. / Г. Г. Забарний, Р. А. Калюжний, В. К. Шкарлупа. - К. : Вид. Паливода А. В., 2006. - С. 349-359.
5. Адміністративне право України [Текст] : підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Га-ращук, О. В. Дьяченко та ін. ; за ред. Ю. П. Битяка. - К. : Юрінком Інтер, - 524 с.
6. Беломесяцев, А. Б. Правові основи архітектури [Текст] / А. Б. Беломесяцев. - К. : Муз. Україна, 2006.
7. Битяк, Ю. П. Адміністративне право в освіті [Текст] / Ю. П. Битяк // Проблеми вищої юридичної освіти. - Х. : Нац. юрид. акад. України, 2012. - С. 126-128.
8. Бандурка, О. М. Теорія і практика управління органами внутрішніх справ України [Текст] / О. М. Бандурка. - Х. : НУВС МВС України, 2014. - 780 с.
9. Бандурка, О. М. Управління в органах внутрішніх справ України [Текст] : підручник / О. М. Бандурка. - Х. : Ун-т внутр. справ, 2002. - 480 с.
10. Басай, В. Д. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України [Текст] : в 3 кн. : підручник / В. Д. Басай. - Коломия : Вік, 2006.
11. Бачило, И. Л. Информационное право [Текст] : учебник / И. Л. Бачило,
12. В. Н. Лопатин, М. А. Федотов. - СПб. : Юрид. центр Пресс, 2011. - 789 с.
13. Богуш, В. М. Інформаційна безпека держави [Текст] / В. М. Богуш, О. К. Юдін. - К. : "МК-Прес", 2005. - 432 с.
14. Гребельник, О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підручник / О. П. Гребельник. - К. : Центр навч. літ., 2005. - 696 с.
15. Венедиктов, В. С. Статус працівників органів внутрішніх справ України як державних службовців [Текст] : наук.-практ. посіб. / В. С. Венедиктов, М. І. Іншин. - Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2008.

16. Виноградова, Г. В. Правове регулювання інформаційних відносин в Україні [Текст] : навч. посіб. / Г. В. Виноградова. - К. : Юстиніан, 2006. - 176 с.
17. Державне регулювання економіки [Текст] : підручник / за ред. І. Р. Ми хасюка. - Л., 2001. - 640 с.
18. Державне управління: теорія і практика [Текст]. - К., 2001. - 432 с.
19. Данільян, О. Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації [Текст] : навч. посіб. / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. - Х. : Фоліо, 2002. - 285 с.
20. Егизаров, В. А. Транспортное право [Текст] : учебник / В. А. Егизаров. - М. : Юстицинформ, 2005. - 544 с.
21. Житлово-комунальні послуги в Україні: нормативно-правове регулювання [Текст]. - К. : Скіф, 2008.
22. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст] : підруч. для вузів / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є. Власик, О. О. Гетьман. - Д. : ДдФеі, 2002. - 580 с.
23. Задихайло, О. А. Правове регулювання діяльності в галузі культури в Україні [Текст] / О. А. Задихайло // Проблеми законності. - 2005. - № 76. - С. 140-145.
24. Зеленецький, В. С. Проблеми систематизації та комплексного розвитку антитерористичного законодавства України [Текст] : монографія /
25. В. С. Зеленецький, В. П. Ємельянов, В. Я. Настюк. - Х. : Право, 2008. - 96 с.
26. Іншин, М. І. Правове регулювання вивільнення працівників органів внутрішніх справ України [Текст] : навч.-практ. посіб. / М. І. Іншин ; [за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. С. Венедиктова]. - Х. : Ун-т внутр. справ, 2000.
27. Карпенко, О. Д. Держава та промислова власність: організаційно-правові питання [Текст] / О. Д. Карпенко. - К., 1999. - 155 с.
28. Кисіль, Л. Є. Керівник підприємства: компетенція та адміністративна відповідальність [Текст] / Л. Є. Кисіль. - К., 2001. - 82 с.
29. Курило, В. І. Адміністративні правочини у сільському господарстві України: сучасна парадигма [Текст] / В. І. Курило ; [за заг. ред. В. К. Шкарупи]. - К. : Магістр-XXI сторіччя, 2007. - 311 с.
30. Ковальчук, Т. М. Оперативний економічний аналіз в управлінні агропромисловим виробництвом [Текст] / Т. М. Ковальчук. - К. : [Ін-т аграр. економіки], 2001. - 518 с.
31. Конституція України і фінансове законодавство // Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю. П. Битяка. - Х. : Право, 2008. - С. 425-447.
32. Конституційні основи діяльності органів, що наділені повноваженнями по здійсненню фінансового контролю [Текст] // Правова

система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю. П. Битяка. - Х. : Право, 2008. - С. 536-556.

33. Корякин, В. В. Современное состояние и перспективы развития правового регулирования сферы культуры [Текст] / В. В. Корякин // Культура: управление, экономика, право. - 2006. - № 1. - С. 2-6.

34. Ліпкан, В. А. Адміністративно-правове регулювання національної безпеки України [Текст] : монографія / В. А. Ліпкан. - К. : Текст, 2008. - 440 с.

35. Ляшенко, Т. М. Правовий статус дипломатичних представництва [Текст] : монографія / Т. М. Ляшенко. - К. : ПП Баришев К. В., 2008. - 190 с.

36. Митне право України [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Ченцова та Д. В. Приймаченка. - Вид. 2-ге. - К. : Істина, 2008. - 328 с.

37. Митний кодекс України [Текст] : наук.-практ. коментар / А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний, Р. А. Калюжний та ін. - К. : Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. - 757 с.

38. Матюхіна, Н. П. Управління персоналом органів внутрішніх справ України (теоретичні та прикладні аспекти) [Текст] : монографія / Н. П. Матюхіна. - Х. : Ун-т внутр. справ, 2001.

39. Матюхіна, Н. П. Безпека життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ України (загальноуправлінські підходи) / Н. П. Матюхіна. - Х. : НУВС, 2001.

40. Матюхіна, Н. П. Управління поліцією зарубіжних країн: сучасні підходи та ключові поняття [Текст] : монографія / Н. П. Матюхіна. - Х. : Гриф, 2006. - 301 с.

41. Музика, А. І. Правовий статус дипломатичних представництва: питання теорії та практики [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 "Міжнародне право" / А. І. Музика. - К., 2009. - 20 с.

42. Нормативно-правовий довідник з питань розвитку культури [Текст]. - Д. : ТОК "ЕНЕМ", 2005. - 199 с.

43. Настюк, В. Я. Адміністративно-правові режими у сфері національної безпеки і протидії тероризму [Текст] : монографія / В. Я. Настюк. - К. : НКЦ СБ України, 2008. - 245 с.

44. Науково-практичний коментар до законів України "Про державну виконавчу службу", "Про виконавче провадження" [Текст] / відп. ред. О. Лавринович. - К. : Юрінком Інтер, 2005.

45. Організаційно-правові основи захисту інформації з обмеженим доступом [Текст] : навч. посіб. / А. Б. Стоцький, О. І. Тимошенко, А. М. Гуз та ін. - К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2006. - 232 с.

46. Прилипко, С. М. Шляхи вдосконалення соціального законодавства [Текст] / С. М. Прилипко. - Х. : Одіссей, 2000.

47. Пилипчук, В. Г. Формування теоретико-правових основ забезпечення державної безпеки України (кінець ХХ - початок ХХІ ст.) [Текст] : монографія / В. Г. Пилипчук. - К. : НКЦ СБ України, 2008. - 256 с.

48. Пилипчук, В. Г. Система і компетенція державних органів зі спеціальним статусом у сфері національної безпеки України [Текст] : монографія / В. Г. Пилипчук, О. П. Дзьобань, В. Я. Настюк. - Х. : Право, 2009. - 200 с.

49. Подлінець, С. Д. Організація управління в адміністративно-політичній сфері України [Текст] : навч.-метод. посіб. / С. Д. Подлінець. - О., 1998.

50. Плішкін, В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ [Текст] : підручник / В. М. Плішкін. - К. : Нац. акад. внутр. справ України, 1999. - 702 с.

51. Правове регулювання інформаційної діяльності в Україні [Текст]. - К. : Юрінком Інтер, 2001. - 688 с.

52. Рябченко, О. П. Держава і економіка: адміністративно-правові аспекти взаємовідносин [Текст] / О. П. Рябченко. - Х., 1999. - 299 с.

53. Селиванов, А. О. Наука і закон: Перший досвід системного аналізу законодавства в сфері науки і науково-технічної діяльності [Текст] / А. О. Селиванов. - К. : Логос, 2003. - 264 с.

54. Сирота, И. М. Все о пенсиях, пособиях, социальной защите граждан Украины [Текст] : науч.-практ. comment. и сб. норматив. актов / И. М. Сирота. - Изд. 2-е, перераб. и доп. - Харьков : Одиссей, 1999.

Допоміжна

1. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України [Текст] : навч. посіб. / В. С. Ковальський, В. Т. Білоус, С. Е. Демський та ін. ; відп. ред. Я. Кондратьєв. - К. : Юрінком Інтер, 2002. - 320 с.

2. Транспортне право України [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. В. К. Гіжевського, Е. Ф. Демського. - К. : Юрінком, 2002. - 416 с.

3. Фролова, О. Г. Актуальні питання відповідальності у сфері службової діяльності [Текст] : навч. посіб. / О. Г. Фролова. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2006. - 24 с.

4. Фролова, О. Г. Новітня методологія в управлінні в органах внутрішніх справ [Текст] / О. Г. Фролова. - Донецьк : ДІВС МВС України, 2001. - 312 с.

5. Фролова, О. Г. Покарання як спосіб боротьби з адміністративними правопорушеннями і злочинністю [Текст] / О. Г. Фролова, Ю. Л. Титаренко. - Донецьк : ДІВС МВС України, 2006. - 327 с.

6. Червякова, О. Б. Адміністративно-правовий статус громадянина в інформаційних відносинах [Текст] / О. Б. Червякова // Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. праць. - Х. : Право, 2005. - Вип. 10. - С. 33-41.

7. Червякова, О. Б. Актуальні питання забезпечення гласності в діяльності органів місцевого самоврядування [Текст] / О. Б. Червякова // Проблеми законності. - 2006. - № 83. - С. 103-110.

8. Червякова, О. Б. Інформаційні ресурси як об'єкт державного управління [Текст] / О. Б. Червякова // Проблеми законності. - Х., 2009. - Вип. 101. - С. 114-122.

9. Червякова, О. Б. Право неповнолітніх на персоніфіковану інформацію потребує захисту [Текст] / О. Б. Червякова // Вісн. прокуратури. - 2007. - № 10. - С. 80-85.

10. Червякова, О. Б. Проблеми адміністративної відповідальності посадових осіб за порушення права на інформацію [Текст] / О. Б. Червякова // Проблеми правового забезпечення економічної та соціальної політики в Україні: матеріали наук.-практ. конф., 24-25 трав. 2005 р. - Х., 2005. - С. 367-370.

11. Червякова, О. Б. Судовий захист права громадян на обмеження доступу до їх особистих даних [Текст] / О. Б. Червякова // Теоретичні та практичні проблеми реалізації Конституції України: тези доп. та наук. повідомл. учасників Всеукр. наук.-практ. конф., 29-30 червня 2006 р. - Х., - С. 238-243.

12. Шульженко, В. П. Транспортне право: навч. посіб. / В. П. Шульженко, О. О. Гайдулін, Р. С. Кундрик. - К. : КНЕУ, 2005. - 244 с.

13. Ярмакі, Х. П. Управління адміністративно-політичною діяльністю: навч. посібник / Х. П. Ярмакі ; за заг. ред. О. О. Погрібного. - О. : Юрид. л-ра, 2004. - 208 с.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

Базова:

1. Конституція України від 02.06.2016 р. № 1401-VIII. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07. 2005 року №2747-IV (в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 48, ст.436, зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України № 808-IX від 17.07.2020). Відомості Верховної Ради України. 2005. № 5. Ст. 446.
4. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів від 03.10. 2017 року № 2147-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. №48. Ст.436.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Ст. 1122.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року. Офіційний Вісник України. 2006. №32. Ст.2371.

7. Митний кодекс України від 13.03.2012 року № 4495-VI. Офіційний вісник України. 2012. № 32. Ст. 9.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року. № 4651-VI. Урядовий кур'єр. 2012 . № 100. Ст. 34.
9. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 року № № 3518-IX. Офіційний вісник України. 2022 р., № 49. Ст. 2675
10. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5.07.2012 року № 5076-VI. Офіційний вісник України. 2012 р., № 62
11. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 року N 1404-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 30. Ст.542.
12. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 року N 889-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 26. Ст. 27.
13. Про дипломатичну службу: Закон України від 20.09.2001 року N 2728-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 5. Ст. 29.
14. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 року N 2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011 р. № 15. Ст. 231.
15. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 року N 393/93. Відомості Верховної Ради України. 1996 р. № 47. Ст. 256.
16. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 року N 3674-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 14. Ст. 87.
17. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 року N 4038- XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. №28. Ст.232.
18. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06. 2016 року N 1402-XIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. №31.Ст.545.
19. Решение Европейского суда по правам человека по делу «Доймеланд против Германии» от 25 мая 1986 г. URL: http://europeancourt.ru/uploads/ECHR_Deumeland_v_Germany_29_05_1986.pdf. (дата звернення: 20.01.2018).
20. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Мельниченко проти України» від 19 жовтня 2004 року. Офіційний вісник України. 2005. №21. Ст.1182.
21. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Щолкін проти України» від 14 жовтня 2010 року. Офіційний вісник України. 2013. №6. Ст.236.
22. Решение Европейского суда по правам человека по делу «Вильхо Эскелинен и другие против Финляндии» от 19 апр. 2007 г. URL: http://europeancourt.ru/uploads/ECHR_Vilho_Eskelinen_and_Others_v_Finland_19_04_2007.pdf. (дата звернення: 20.01.2018).
23. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Олександр Волков проти України» від 9 січ. 2013 року. Офіційний вісник України. 2013. №89. Ст.3307.

Допоміжна:

24. Адміністративна юстиція. Адміністративне судочинство: навч.посіб./за заг.ред. Т.О.Коломієць, Г.Ю. Гулевської. К.: Істина, 2007. 152 с.
25. Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України /

- авт.-упоряд. І.Б. Коліушко. Р.О. Куйбіда. К.: Факт, 2003. 514 с.
26. Адміністративний процес: навч. посіб. / За ред. Дмитрук І.М. Київ: Олді+, 2021. 164 с.
27. Адміністративний спрощений процес: навч. посіб. / За ред. Салманова О. Ю., Комзюк А.Т. Харків : ХНУВС, 2022. – 412 с.
28. Адміністративне судочинство України: підручник / О.М. Пасенюк (кер. авт. кол.) К.: Юрінком Інтер, 2009. 672 с.
29. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
30. Адміністративно-правовий захист прав громадян: навч.-метод. посіб. / К.К. Афанасьєв та ін. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. 279 с.
31. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. К.: Атіка, 2007. 864 с.
32. Афанасьєв К.К. Адміністративні послуги: навч. посіб. / К.К. Афанасьєв. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. 175 с.
33. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т. П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с
34. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. К.: Атіка, 2007. 864 с.
35. Андрійко В. Особливості провадження адміністративних справ, пов'язаних із порушенням виборчого процесу. Вісник Вищого адміністративного суду України. 2009. № 1. С. 27-33.
36. Анпілогов О.В. Захист прав та свобод громадянина прокурором в адміністративному судочинстві. К.: Ін Юре, 2008.167 с.
37. Апаров А.М. Джерела адміністративно-процесуального права. Джерела та регіони. Серія: Право. 2012. № 2 (36). С. 32-35.
38. Barikowa A. Rechtliche Mechanismen zur Bestimmung der verwaltungsgerichtlichen Zuständigkeit bei Streitigkeiten über den Schutz dienstlicher Information. Recht der Osteuropäischen Staaten. 2014. №04/14. С. 398-414.
39. Бевзенко В.М. Адміністративні суди України: навч. посіб. для курсантів та студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. К.: Алерта, 2006. 272 с.
40. Бевзенко В.М. Інститут процесуальної співучасті в адміністративному судочинстві України: сутність та правове регулювання. Держава і право. 2010. №47. С. 222-227.
41. Bondy V., Mulcahy L. (2009). Mediation and judicial review: an empirical research study. The Public Law Project. URL: www.publiclawproject.org.uk. URL:<https://eltelawjournal.hu/alternative-dispute-resolution-in-administrative-law/>
42. Голосніченко І.П. Адміністративний процес: навч. посіб. К.: ГАН, 2003. 256 с.
43. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. К., 2003. 384 с.

44. Dejan Vučetić. Is mediation viable in administrative matters? URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/e3f7/6baa4b0441c4379ee0dd4ca52e40fc31d9c6.pdf>
45. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми. *Філософія Права*. 2011. №3. С. 277-281.
46. Ковалів М.В. Адміністративне судочинство: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 596 с.
47. Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес України: навч.посіб. Київ: Прецедент, 2007. 531 с.
48. Ковалів М.В. Адміністративне судочинство: навч. посіб. / М.В. Ковалів, М.Т. Гаврильців, І.Б. Стахура. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 596 с.
49. Колпаков В.К. Теорія і практика адміністративного судочинства: моног. Чернівці, 2011. 384 с.
50. Колпаков В.К., Гордєєв В.В. Юрисдикція адміністративних судів: монографія: в 2 кн. Харків: Харків юридичний. 2011. Кн. 1. 352 с.
51. Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб./ А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. К. : Прецедент, 2007. 531 с.
52. Контроль в органах виконавчої влади в сучасних умовах: Розмаїття, спільні риси та зміни / К. Гуд (упоряд.). К.: К.І.С., 2006. 274 с.
53. Константінов С.Ф. Адміністративно-правове забезпечення протидії маргіналізації населення України: монографія. К. : ІНТЕРСЕРВІС, 2010. 318 с.
54. Конюшко К. Застосування положень про нікчемні правочини в практиці розгляду адміністративними судами, що виникають з податкових відносин. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2009. № 2. С. 14- 25.
55. Кузьменко О.В. Адміністративна юстиція в Україні: навч. посіб. К. : Атіка, 2007. 156 с.
56. Кузьменко О.В. Теоретичні засади адміністративного процесу: монографія. К. : Атіка, 2005. 352 с. Mediation and administrative law URL: <https://rwv.nl/en/practices/administrative-law/mediation-and-administrative-law>
58. Mediation in the Administrative Court of Thailand: Experiences and Current Situation. URL: http://admincourt.go.th/admincourt/upload/webcmsen/Publication/Publication_211019_104035.pdf
59. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях: навч.просіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. С. 187-188.
60. Мельник Р., Бевзенко В. Адміністративне судочинство Німеччини та України через призму соціологічного дослідження. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2009. № 2. С. 59-70.
61. Мельник Р. Етапи становлення адміністративного судочинства в Україні. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2009. № 1. С. 77-82.
62. Миронюк Р.В. Поняття та зміст адміністративно-деліктного процесу. *Наук.вісн. Запоріж. юрид. ін.-ту Дніпропетр. Держ.ун-ту внутр. справ: зб.наук.пр.* 2011. №3. С.171-179.

63. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / за заг. ред. Журавльова Д. В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2017. 416 с.
64. Nóra Balogh-Békesi, Kitti Pollák. General principles of administrative procedure in the European Union, in Hungary and in France. URL: <https://search.proquest.com/openview/90ed1240fe1de6a58ec2666982cf46e1/1?pq-origsite=gscholar&cbl=4378868>
65. Осадчий А.Ю. Юрисдикція судів з розгляду публічно-правових спорів. Юридичний вісник. 2013. №3. С.101.
66. Патерило І.В. Інструменти діяльності публічної адміністрації: адміністративно-правове дослідження: монографія. Харків: Діса плюс, 2014. 414 с.
67. Писаренко Н.Б. Застосовність гарантій права на справедливий суд в адміністративному судочинстві: практика Європейського суду з прав людини та українські реалії. Вісн.Нац.акад.прав.наук України. 2016. №3 (86). С. 214-228.
68. Polonca Kovač. Mediation and Settlement in Administrative Matters in Slovenia. URL: file:///D:/Downloads/2010_3_06_Kovac.pdf
69. Pryles M., Waincymer J. Multiple Claims in Arbitration between the same Parties' paper delivered // ICCA Congress. Dublin, 2008. URL: <http://www.Arbitration-icca.org/media/4/63529655901040/media012223886747020multipleclaimsinarbitrationsbetweenthesameparties.pdf>.
70. Смокович М.І. Визначення юрисдикції адміністративних судів та розмежування судових юрисдикцій: моног. К., 2012. 304 с.
71. Смокович М. Компетенція адміністративних судів щодо розгляду виборчих спорів. Юридична Україна. 2012/1. №4. С. 36-42.
72. Смокович М. Процесуальні особливості розгляду виборчих спорів адміністративними судами України: практика, проблеми, перспективи. Право України. 2013/1. №5. С. 200-210.
73. Смокович М.І. Мирні зібрання як форма передвиборчої агітації: особливості судового контролю. Вісник Вищого адміністративного суду України. 2014. №1. С. 3-19.
74. Соловей Ю. Судебный контроль за административным усмотрением. Ежегодник публичного права 2015: Административный процесс. Москва: Инфотропик Медиа, 2015. 464 с.
75. Стрельченко О.Г. Публічна служба в Японії (порівняльний аспект). Адміністративне право і процес. Науковий журнал університету ім. Т.Г. Шевченка. 2013. № 1.
76. Судова практика Верховного Суду України у справах про адміністративні правопорушення / П.П. Пилипчук (заг.ред.), П.П. Пилипчук (упоряд.). К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2020. 328 с.
77. Черепій П. Юрисдикція адміністративних судів: до постановки проблеми. Вісн. Вищ.адмін.суду України. 2010. №3. С.23-28.

78. Шалагінова А. Розгляд адміністративними судами спорів щодо поновлення на службі колишніх працівників органів внутрішніх справ України. Право України. 2012. №7. С. 302-308.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Базова

1. Постанови Пленуму Верховного Суду України (1963-2000) станом на 1 травня 2000 р.: Офіційне видання / За ред. В.Ф. Бойка. У 2-х т. – Т 2. – К.: А.С.К., 2000.

2. Постанови Пленуму Верховного Суду України (1972-2002) – К.: А.С.К., 2003. – 560 с.

3. ППВСУ № 3 від 25.04.2003 р. “Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності” // ЮВУ (ІПБ). – 2003. – 28 червня.

4. ППВСУ від 08.10.2004 р. №15 „Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов’язкових платежів” // ВВСУ. – 2005. – № 1. – С. 9-12.

5. ППВСУ від 15 квітня 2005 р. № 5 “Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» // ВВСУ– 2005.– № 5.– С.9-12.

6. ППВСУ від 16.04.2004 р. №5 „Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх” // Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальних справах / За заг. ред. В.Т. Маляренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 300.

7. ППВСУ від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об’єднаннями» // ВВСУ.-2006.– №1.– С.2-6.

8. ППВСУ від 23.12.2005 р. № 14 „Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті”// ВВСУ.– 2006.–№2. С. 6-11.

9. ППВСУ від 26 квітня 2002 р. №3 “Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами // ЮВУ (ІПБ). – 2002. – 29 червня – 5 липня. – № 26. – С.26-29.

10. ППВСУ від 26 квітня 2002 р. №4 “Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів” // ВВСУ. – 2002. -№4. – С.10-21 (вкладка).

11. ППВСУ від 27.02.2004 р. №2 „Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність” // Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальних справах / За заг. ред. В.Т. Маляренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 292.

12. ППВСУ від 28.05.2004 р. № 9 „Про деякі питання застосування судами України адміністративного та кримінального законодавства у зв’язку з

набранням чинності Законом України від 22 травня 2003 р. „Про податок з доходів фізичних осіб” // Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальних справах / За заг. ред. В.Т. Маляренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 310

13. ППВСУ від 3 червня 2005 р. № 8 «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил» // ВВСУ. – 2005. – № 6. – С. 10-13.

14. Практика судів України з кримінальних справ 2001-2005 / В.Т. Маляренко. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 464 с.

15. Розгляд судами справ про злочини, вчинені організованими групами (за матеріалами статистичного аналізу) // ВВСУ. – № 1. – С. 29-33.

16. Структура видів покарання, призначених засудженим особам (за вироками, що набрали законної сили) / Кількість розглянутих судами України справ та матеріалів // ВВСУ. – 2005. – №4. – С. 12.

17. Судимість осіб та призначення мір кримінального покарання у 2003 р. // ВВСУ. – 2004. – №4. – С. 28-33.

18. Судова практика у справах про злісне ухилення від сплати аліментів на утримання дітей // ВВСУ. – 2004. – №1. – С. 27-28.

19. Узагальнення ВСУ „Про практику застосування судами законодавства, що регулює закриття кримінальних справ” // ВВСУ. – 2004. – №2. – С. 27-33.

20. Узагальнення практики розгляду судами України кримінальних справ про злочини, передбачені ст.ст. 209, 209-1 та 306 КК України // Законодавство України: НПК. – 2005. – №7. – С. 16-35.

Допоміжна

21. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України. – К.: Атіка, Академія, Ельга-Н, 2001. – 656 с.

22. Кримінальний Кодекс України: Науково-практичний коментар / [Баулін Ю.В, Борисов В.І, Гавриш С.Б. та ін.]; за заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – Х.: Одісей, 2008. – 1208 с.

23. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Ін Юре, 2003. – 1196 с.

24. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / За заг. ред. В.Г. Гончаренка, П.П. Андрушка. – Кн. 1. Загальна частина. – К.: Форум, 2005. – 325 с.

25. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / За заг. ред. В.Г. Гончаренка, П.П. Андрушка. – Кн. 2. Особлива частина. – К.: Форум, 2005. – 673 с.

26. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / За заг. ред. В.Г. Гончаренка, П.П. Андрушка. – Кн. 3. Особлива частина. – К.: Форум, 2005. – 584 с.

27. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 4-те вид. переробл. та доповн. / Відп. ред. С.С. Яценко. – К.: А.С.К., 2005. – 868 с.

28. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [В.К. Гришук, О.О. Дудоров, А.М. Ришелюк та ін.]; за ред. М.І. Мельника, М.І.

Хавронюка. – [6-те видання, переробл. і доповн.]. – К.: Юридична думка, 2009. – 1236 с.

29. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 3-те вид., переробл. та доповн. / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Атіка, 2003. – 1056 с.

30. Уголовный кодекс Украины. Комментарий / Под ред. Ю.А. Кармазина, Е.Л. Стрельцова.– Х.:Одиссей, 2001. – 960 с.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Базова

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. Вид. 19-те, доповн. і перероб. / заг. ред. Тертишника В. М. Київ : Алерта. 2022. 1128 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини / за заг.ред. А.В. Столітнього. Київ: Норма права. 2021. 1102 с.

5. Кримінальний процес: підручник/[О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.]; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Харків: Право, 2019. 584 с.

6. Кримінальний процес України: Академічний курс: у 3т.Т.1: Загальна частина/ [В.Т. Нор, Н.Р. Бобечко, М.В. Багрій та ін.]; за ред. В.Т. Нора, Н.Р. Бобечка. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 912 с.

7. Кримінальний процес: підручник/ [Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.П. Письменний та ін.]; за заг. ред. Д.П. Письменного, Л.Д. Удалової, М.А. Погорецького, С.С. Чернявського. Київ: «Центр учбової літератури», 2022.780 с.

8. Кримінальний процес України : навч. посіб.; за заг.ред О.П. Кучинської, Ю.В. Циганюк. Київ : Юрінком Інтер. 2021. 448 с.

9. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гу- К82 цуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.

10. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гу- К82 цуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 2. 616 с.

Допоміжна

11. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень КПК 2012 р.: монографія/ І.В. Гловюк. Одеса, 2015. 712 с.

12. Функція обвинувачення в кримінальному провадженні України: теорія та практика: монографія/ В.О. Гринюк. Київ, 2016. 358 с.

13. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні: навчально-практичний компедіум / І.В. Гловюк, М.М.Стоянов, В.А. Завтур. Одеса, 2020. 420 с.
14. Теоретичні та правові основи диференціації процесуальної форми у кримінальному судочинстві: монографія/ В.М. Трофименко. Харків, 2016. 30 с.
15. Контрольно-наглядова діяльність на досудовому розслідуванні: теорія та практика: монографія / Д.М. Мірковець. Одеса, 2021. 432 с.
16. Теорія і практика забезпечення прав особи на досудовому розслідуванні: монографія / А. В. Мельниченко. Дніпро, 2021. 216 с.
17. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика: монографія/ М.В. Черноусько. Київ, 2017.294с.
18. Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика : монографія/ Цуцкірідзе М.С. Київ, 2020. 562 с.
19. Повноваження слідчого при обранні, зміні та скасуванні заходів забезпечення кримінального провадження: доктрина і практика: монографія/ І.П.Зіньковський, І.В. Гловюк. Одеса, 2020. 420 с.
20. Повноваження слідчого судді: навчально-методичний посібник/ І.В.Гловюк, М.М. Стоянов, О.В. Малахова: В.А. Завтур, І.П. Зіньковський. Одеса, 2020. 220 с.
21. Теоретико-прикладні основи діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні: монографія/ С.Л. Шаренко. Харків, 2021. 480 с.
22. Дізнання: навчальний посібник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. А.Я. Хитри. Львів, 2021. 340 с.
23. Взаємодія слідчих Національної поліції України з підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні : монографія / О. П. Бойко, В. В. Рогальська. Дніпро, 2018. 180 с.
24. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, прокурора, адвоката та слідчого судді): наук.-практ. посіб. 2-ге вид., перероб. та доповн. За ред. М.А. Погорецького, О.П. Кучинської. Київ, 2018. 274 с.
25. Українська мова в судово-процесуальній сфері : навч.-практ. посіб. / О.О. Кабиш. Київ, 2019. 110 с.
26. Теорія і практика використання відеозапису у кримінальному провадженні України: монографія / В.П. Сердюк. Київ, 2016. 243 с.
27. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: монографія/ В.В. Вапнярчук. Харків, 2017. 408 с.
28. Використання цифрової інформації в кримінальному процесуальному доказуванні: монографія / А.В. Скрипник. Харків, 2022. 408 с.
29. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні: монографія/ А.В. Панова. Харків, 2017. 256 с.
30. Вчення про речові докази у кримінальному процесі: теоретико-правові та практичні основи: монографія/ С.О. Ковальчук. Івано-Франківськ, 2017. 618 с.
31. Речові докази у кримінальному провадженні: монографія/ І.О. Крицька. Харків, 2018. 280 с.

- 32.** Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному процесі України: монографія / Д.В. Лазарева. Дніпро, 2018. 188 с.
- 33.** Застосування практики Європейського суду з прав людини слідчим суддею місцевого загального суду під час здійснення судового контролю: монографія / І. С. Шаповалова, В. В. Рогальська. Одеса, 2020. 274 с.
- 34.** Слідчі (розшукові) дії: навчально-практичний посібник/ В.В. Молдован, А.В. Молдован. Київ, 2019. 310 с.
- 35.** Процесуальні аспекти негласного отримання інформації: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія/ М.В. Багрій, В.В. Луцик. Харків, 2017. 376 с.
- 36.** Негласні слідчі (розшукові) дії: кримінально-процесуальні та криміналістичні аспекти підготовки і проведення : науково-практичний посібник / В. А. Колесник, Київ, 2014. 135 с.
- 37.** Прямий і перехресний допит у суді: навч.-практ. посіб./ Я.П. Зейкан. 2017, Київ. 368 с.
- 38.** Електронне кримінальне судочинство: передумови виникнення, сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / І.Г. Каланча. Харків, 2018. 240 с.
- 39.** Повноваження суду апеляційної інстанції з перегляду судових рішень у кримінальному процесі України: монографія/ О.С. Кашка. Київ, 2015. 630 с.
- 40.** Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: монографія / О.В. Лазукова. Харків, 2018. 280 с.
- 41.** Практикум з кримінального процесу України: навч. посібник/ За ред. М.А. Погорецького, Н.П. Сизої. Київ, 2018. 232 с.
- 42.** Кримінальний процес (загальна частина): робочий зошит з навч. дисципліни/ О.В. Капліна, І.О. Крицька, О.В. Лазукова, А.Р. Туманянц. Харків, 2021. 180 с.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <https://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України – <https://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал «Судова влада України» - <http://court.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України – <http://www.gp.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua>
6. Офіційний сайт Національної академії правових наук України – <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
7. Офіційний сайт кримінологічної асоціації України - www.visnikkau.org
8. Офіційний сайт Громадської організації «Всеукраїнська асоціація кримінального права» - <http://ivpz.org/asotsiatsiya-vgo>

9. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України – <http://ivpz.org/>
10. Офіційний сайт Київського національного університету імені Тараса Шевченка - www.univ.kiev.ua
11. Офіційний сайт Національної академії внутрішніх справ - <http://www.naiu.kiev.ua/>
12. Офіційний сайт Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – plu.edu.ua.
13. Офіційний сайт Львівського національного університету імені Івана Франка – www.lnu.edu.ua.

5. ПОРЯДОК ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен для здобувачів вищої освіти освітньо- професійної програми «Правоохоронна» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 Цивільна безпека відбувається відповідно до наказу ректора університету та у відповідності із затвердженим календарним планом підготовки і складання атестаційних екзаменів.

Письмові відповіді на питання екзаменаційного білету повинні бути повними за змістом і водночас стислими за формою, логічними й аргументованими. Потрібно уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології, підміни спеціальних юридичних термінів загальноживаними словами тощо. Бажаним є аналітичний підхід до висвітлення змісту питань.

Виклад кожного питання пропонується будувати у такій послідовності. Висвітленню основного змісту питання може передувати коротка передмова, в якій зазначається значення змісту цього питання для системного опанування програми з відповідної навчальної дисципліни, формування правосвідомості і професіоналізму правоохоронця. Далі необхідно подати повні, чіткі і коректні визначення базових категорій і понять, за допомогою яких буде розкриватися зміст питання. Якщо питання передбачає виклад класифікаційних схем (наприклад, види стадій адміністративного процесу чи види співучасників), то спочатку необхідно подати повну класифікацію із вказівкою на класифікаційні ознаки, а вже потім характеризувати окремі види того чи іншого роду правових явищ. Матеріал, який має ілюстраційний характер, а також власне ставлення до тих чи інших проблем юридичної науки і практики варто подавати лише в кінці відповіді. Завершити відповідь на питання доцільно загальним підсумком (висновками, що завершують логічний ланцюг викладу матеріалу).

До складання атестаційного екзамену допускаються лише ті студенти, які виконали в повному обсязі навчальний план, склали екзамени з усіх передбачених навчальним планом дисциплін, мають відповідний рівень знань та отримали на екзаменах позитивні оцінки.

Студентам надається право вибору екзаменаційного білету, що містить 4 питання, на які необхідно дати словесну розгорнуту відповідь.

Головними критеріями оцінки відповіді на кожне питання є: 1) повнота і правильність (коректність) відповіді; 2) точність формулювань; 3) логічність викладу; 4) аналітичність і виявлення розуміння системних зв'язків у межах предмета дисципліни.

Необхідно правильно, пропорційно розподілити час, відведений на екзаменаційну роботу, тобто зважити на обсяг і складність окремих питань Вашого екзаменаційного білету. Не слід забувати також про охайність оформлення відповіді, розбірливість почерку.

Після проведення перевірки екзаменаційних робіт та визначення оцінки за екзамен, комісія оголошує результати екзамену, які є остаточними і перескладанню не підлягають.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінки за атестаційний екзамен виставляються колегіально з урахуванням думки усіх членів комісії. Результати атестаційного екзамену визначаються оцінками за 100-бальною шкалою та оголошуються після оформлення протоколів засідань екзаменаційних комісій в день складання екзамену або наступного дня.

Якщо екзаменаційна робота студента оцінена комісією в 59 балів і менше, він отримує незадовільну оцінку і може перескласти екзамен лише через рік у визначений час роботи екзаменаційної комісії.

Оцінювання на екзамені враховує наступні критерії: здобувач вищої освіти отримує чотири питання, які потребують змістовної відповіді, відповідь на кожне питання оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів. Оцінка за атестацію визначається шляхом встановлення середнього арифметичного значення (сума всіх балів, отриманих за відповідь на кожне питання екзаменаційного білета з атестації, поділена на кількість питань у білеті, тобто на 4)

Підсумкова оцінка за атестацію = (Бали за питання 1 + бали за питання 2+бали за питання 3+ бали за питання 4) : 4

Шкала оцінювання

Бали	оцінка	критерії оцінювання
90-100	відмінно	здобувачі вищої освіти повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення, мова здобувача граматично правильна, логічна, послідовна, сам здобувач має високий загальний рівень освіти та високу ерудованість
85-89	добре	здобувачі вищої освіти правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення, здобувачі виявили високий рівень теоретичної підготовки з програмного матеріалу, вміння послідовно його викласти, а також продемонстрували здатність вирішення практичного завдання на достатньому юридико-технічному

		рівні
75-84	добре	здобувачі вищої освіти правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення, можливі деякі неточності, окремі прогалини в знаннях щодо неголовних питань та додаткової літератури, нечіткі визначення понять, ознак, принципів, змісту вових норм, невеликі мовні помилки
60-74	задовільно	здобувачі вищої освіти частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки; відповідь свідчить про наявність знань лише основної літератури; розкривають питання по суті, в загальній формі розбираються в матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, помилки в формулюванні основних положень, програмний матеріал подається непослідовно, здобувач відчуває труднощі при вирішенні практичних завдань
0-59	незадовільно	здобувачі вищої освіти не володіють навчальним матеріалом, допускають багато суттєвих помилок, не знаються на змінах в законодавстві, не знають значної частини навчального матеріалу, допускають суттєві помилки при висвітленні основних питань (проблем) і формулюванні понять, на додаткові питання відповідають не по суті, не можуть пов'язати теоретичні положення з сучасною дійсністю, здобувачі виявляють поверхові, фрагментарні теоретичні знання, неспроможність до оцінки

	результату власної діяльності та вирішення практичних завдань, роблять велику кількість мовних помилок.

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ВИНЕСЕНИХ НА АТЕСТАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ

2.1. Мета та завдання навчальних дисциплін, винесених на підсумкову атестацію

2.2. Інформаційний обсяг навчальних дисциплін, що винесені на Атестацію

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВИНЕСЕНИХ НА АТЕСТАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5. ПОРЯДОК ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ